Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 208 (3406) ЧОРШАНБА 7 СЕНТЯБРЬ 1977 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

Бугун

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи 1977 йил учун олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарди.

Бирлашма чеварлари Октябрολди зарбдор вахтасида фидокорона меҳнат қилиб, мажбуриятда кўзда тутилган 2 миллион сўмлик ўрнига 2 миллион 33 минг сўмлик кийим-кечак тайёрлаб бердилар. Саккиз ой мобайнида Давлат Сифат белгиси билан 3 миллион 300 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу белгиланганидан 200 минг сўмлик кўп демакдир. Бирлашмада фахрли беш қиррали белги билан тайёрланаётган буюмлар сони яна 5 тага кўпайтирилди. Йил охиригача олий категориядаги буюмлардан яна 700 минг сўмлик ишлаб чиқарилди. Шунингдек, ўз имкониятларини ҳисоблаб чиққан бирлашма чеварлари юбилейга қадар мажбуриятга қўшимча 300 минг сўмлик маҳсулот беришга аҳд қилдилар.

М. ТЎЛАГАНОВ.

«Қизил тонг» бирлашмаси коллективи кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш борасида фидокорона меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: корхонанинг болалар пальтолари тикиладиган участкаси. Бу ерда илғор смена коллективи меҳнат қилмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Италиянинг бир қанча вилоятлари ҳукуматлари вакиллари делегациясини 5 сентябрь куни Кремлда қабул қилди. Бу делегация Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар совет жамиятлари иттифоқининг таклифига биноан Совет Иттифоқига келди. Италия делегациясининг аъзолари суҳбат чоғида Совет — Италия муносабатларининг ривожланиши Италия жамоатчилигининг турли доираларида ижобий баҳоланаётганлиги тўғрисида гапирдилар ва Совет Иттифоқидан олган таассуротларини ўртоқлашдилар.

▲ **Кеча СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг иккита энг йирик павильонида Биринчи Москва халқаро китоб виставка-ярмаркаси очилди.**

▲ 6 сентябрь куни Тошкентда очилган Совет — Франция симпозиумининг иштирокчилари «Оқсил билан нуклеин кислотанинг ўзаро таъсири» деган масалани муҳокама қилдилар.

• *Кенг истеъмол буюмлари*

АЁЛЛАРГА ЯРАШАДИ

«Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида деярли ҳар ойда янги маҳсулот ўзлаштирилади.

Бугун

корхона чеварлари савдо ташкилотларига биринчи марта духобали пальтоларни жўнатишди. У хотин-қизлар, қиз болаларга аталган. Бу кийимлар шу куннинг талабига тўла монанд келиши ва ҳар томонлама ихчам ҳамда пишиқ тикилганлиги учун ҳам харидорларга манзур бўлади. Бундай янги маҳсулотдан шу ойнинг ўзида беш мингта ишлаб чиқарилади. Республикамиз аёллари янги йилгача шу маҳсулотдан 17 мингта оладилар.

ЮБИЛЕЙ 60 ВАХТАСИДА

Беш йиллик топшириқларини барвақт бажарайлик

ЗАРБДОР ҚУРИЛИШ ОДИМЛАРИ

ТЕЗ СУРЪАТДА

Фоторепортаж

Ўрта Осиё ягона Тошкент метроси қурилишида суръат кун сайин авж олмоқда. Бу улкан қурилишда меҳнат қилаётган коллективлар тез ва сифатли меҳнат қилиш учун иш вақтидан унумли фойдаланишяпти. бинокорлик материалларини тежаб-тергаб ишлатиб, машина ва механизмларни тўхтовсиз бир меъёрда ишлашини таъминлашяпти.

Ушбу фотолавҳала қурилишда зарбдорона меҳнат қилиб, коллектив аъзолари қўлга киритаётган муваффақиятларга ўзининг муносиб ҳиссаларини қўшаётган ишлаб чиқариш пешқадамлари акс эттирилган. Эдем Қодиров (ўнгда, юқоридаги сурат) бир неча йиллардан буён арматурачилик касбида меҳнат қилиб келяпти. Республикамизнинг зарбдор қурилишига ҳисса қўшаётганлигидан мамнун бўлган бу йигит кунлик топшириқларини 20 — 25 процент ошириб адо этяпти.

Айни кунларда барча станцияларда жилолаш ишлари тезкорлик билан амалга оширилмоқда. Мамлакатимизнинг қатор ер ости қасрлари қурилишига катта ҳисса қўшган «Главтоннелметрострой»га қарашли 901-махсус қурилиш поезди жилокорлари Тошкент метрополитени қурилишида ҳам ўз санъатларини намойиш этишмоқда. Тошкентлик ганчкор усталар ҳам москвалик ҳамкасбларидан ортда қолмаслик учун шижоат билан иш олиб боришяпти. Ганчкор уста Мўмин Султонов метронинг «Комсомол» станциясини миллий ўймакорлик санъати намуналари билан безамоқда.

Метро — бу энг замонавий техника ва жиҳозлар билан қуроллантирилган транспорт воситасидир. Шунинг учун ҳам ҳозирги дамларда қурилишнинг барча бекатлари ва туннелларида электр бошқарув асбоб-ускуналари монтаж қилиняпти. Автомат бошқарув участкаларини созловчи катта электр механик Абдувоҳид Қодиров ва электрмеханик Лилия Серова (юқорида, чапда) бу ишни сифатли бажаришга муваффақ бўлишмоқда.

Тошкент метро қуриш трести автобазасининг ҳайдовчилари қурилиш-монтаж ишлари тугалланган бекатлар атрофини ободонлаштириш ишларини амалга оширишмоқда. Пастдаги суратда ана шу жараён акс эттирилган.

Х. МИРЗАКАРИМОВ фотолари.

Фактлар, фактлар, фактлар

Метро қуриш трести 1-қурилиш-монтаж бошқармаси қурувчилари «СССР 50 йиллиги» станциясида икки кунда **260 погон метр** йўлни бетонлашди. Бу ишда Москва метро қуриш трестининг Я. Латин ва Тошкент метро қуриш трестининг И. Лисий бошлиқ бригадалари ўрнак кўрсатишди.

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

Метрополитен қурилишига метро қуриш трестига қарашли эксплуатация, прокат ва жиҳозларни ремонт қилиш идораси мутахассислари ва ишчилари ҳам катта ҳисса қўшишмоқда. Коллектив аъзолари бульдозер, экскаваторларнинг доимо ишга шай бўлиб туришини таъминлаш, туннелларда рельс ташийдиган металл аравачалар тайёрлаш, қурилиш участкаларига бошқа техник хизматлар кўрсатиш билан шуғулланишади.

Қурилишни белгиланган муддатда ишга тушириш мақсадида иш олиб бораётган коллектив ойлик план ва мажбуриятларни ортиғи билан адо этмоқда. Куни-кеча улар рельслар ташишга мўлжалланган 20 та металл аравачани муддатидан илгари ясашди. Буюртма қисқа муддатда, сифатли қилиб бажарилди.

Коллектив ўртасида бошланган меҳнат беллашувида ремонтчи-слесарь М. Бочаров, экскаватор машинисти В. Лебедев, монтажчи-слесарь С. Чепурнов, темирчи В. Тарасов пешқадамлик қилиб, кўпчилик ҳурматига сазовор бўлишяпти.

• *Ибратли тадбир*

ЎЗАРО МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК

Тошкент трактор заводи билан ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти коллективлари ҳамкорлик қилиш тўғрисида ўзаро шартнома туздилар. Кўпгина тракторсозлар шу институтда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий маълумот оладилар. Завод шартномага мувофиқ ишчи студентларнинг ўқиши учун энг қулай шарт-шароитларни яратиб бериш, зарур ўқув-техника базасини таъминлаш, улар учун махсус кутубхона ташкил қилиш мажбуриятини олади. Бу корхона институт спорт комплексини қуришда унга кўмаклашади. Ўз навбатида институт эса, ёш ишчиларга олий ўқув юртига кириш учун тайёргарлик кўришда ёрдам беради, корхонада фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва ишлаб чиқаришни ривожлантириш билан боғлиқ илмий проблемаларни ишлаб чиқишда қатнашади.

Тракторсозлар Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институтининг коллективи билан ҳам ҳамкорлик қилиш тўғрисида ана шундай шартнома тузишган.

(ЎзТАГ).

БУГУН РЕСПУБЛИКАМИЗ ПОЙТАХТИДА

«Ўроқ ва Болға» иттифоқига садоқат

Пахтакорга мададкор

Пахтазорларда иш қизиб кетди. Барча куч ва имкониятлар улкан «оқ олтин» хирмонини бунёд этишга қаратилган. Шундай долзарб дамларда тошкентликлар ҳам пахтакорларга мадад қўлини чўзишга шошилмоқдалар.

Бугун

Киров районии корхоналарининг ишчи-хизматчиларидан иборат 30 га яқин ҳамшаҳримиз 9 та кўчма устахона билан Оққўрғон районига жўнаб кетди.

«Ташоблколхозстрой», «Узпромвентиляция», «Узоргтехколхозстрой», 1-«Узколхозспецстрой» трестлари ва бошқа корхоналарнинг вакиллари бир ой мобайнида райондаги колхоз ва совхоз меҳнаткашларига пахта йиғим-теримида қатнашаётган техникани созлашда, мўл ҳосилни йиғишда ва бошқа ишларда яқиндан ёрдам берадилар.

ТОШКЕНТ — ЖАҲОНГА

ФИНЛЯНДИЯ БУЮРТМАСИ

Бугун

«Ташкентвино» комбинати коллективи Финляндия республикасининг буюртмасини бажарди. Бу мамлакатга 0,7 литр ҳажмли шиша идишларга қуйилган «Ўзбекистон» виносидан 1800 шиша жўнатилди. Корхона ноябрь ойида ҳам ана шунча маҳсулотни бу мамлакатга юборади.

ЎЗБЕК ОЛИМИНИНГ САФАРИ

Бугун

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Романовский номли математика илмий-тадқиқот институти илмий ходими, физика-математика фанлари кандидати Носир Ғаниxўжаев Германия Демократик Республикасининг Лейпциг шаҳрига жўнаб кетди. У бу шаҳарда ўтказиладиган математикларнинг халқаро конференциясида қатнашади ва математика фанининг ҳозирги мураккаб масалалари юзасидан илмий доклад қилади.

Шу институтнинг катта илмий ходими, физика-математика фанлари кандидати Зуҳриддин Жамолов ҳам Чехословакияга жўнаб кетди. Ўзбек олими социалистик мамлакатдаги ҳамкасблари ҳузурида мураккаб формулалар бўйича олиб борилаётган илмий тадқиқот ишлари юзасидан тажрибалар алмашади.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЎЗЛАШТИРИЛДИ

Химия-фармацевтика заводи коллективи бир неча хил янги медицина маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Булар аэрон, целанид, абицин, фитин, кальций глицерофосфат таблеткаларидир. Корхона маҳсулоти биргина мамлакатимизда эмас, балки чет элларда ҳам машҳурдир.

— Бу йил завод коллективи, — дейди инженер С. Қориева, — Октябрь юбилейига қадар 20 минг дона эфедрин, 90 минг фитин, 307 минг аэрон таблеткалари ва бошқа хилма хил маҳсулотлар ишлаб чиқаришга аҳд қилган. Шунингдек, чет эл мамлакатлари билан бизнинг алоқамиз кенгайиб бормоқда.

Химия-фармацевтика заводининг маҳсулоти юбилей йилида Польша, ГДР, ФРГ, Ироқ, Бразилия, Монголия, Болгария, Франция мамлакатларига жўнатилади.

Завод коллективи ўнинчи беш йилликда 70 хилдан ортиқ маҳсулотни ўзлаштиришни мўлжаллаяпти. Шунингдек, янги антибиотикларни қидириб топиш бўйича кенг кўламдаги ишлар олиб бориш кўзда тутилган.

ХАЛҚАРО КИТОБ ЯРМАРКАСИ

Кеча

Ватанимиз пойтахти Москвадаги СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари виставкасида «Китоб тинчлик ва тараққиёт хизматида» деган шиор остида халқаро китоб кўргазма-ярмаркаси очилди. Жаҳондаги 60 дан ортиқ давлатнинг қарийб 1300 фирмаси ўзининг экспозициясини тавсия этган.

Катта халқаро маданий тадбирда мамлакатимизнинг 15 иттифоқчи республикаси сафида Ўзбекистон нашриётларининг маҳсулотлари ҳам намойиш этилмоқда. Бу ерга марҳамат қилувчилар Ўзбекистон бўлимида қандай китобларни кўрадилар? Ўзбекистон ССР Министрлар Совети нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг бош рассоми Д. Файзираҳмонов Москвага жўнаб кетиш олдидан қуйидагиларни гапириб берди:

— Республикамиз Совет ҳокимияти йилларида халқ хўжалиги, фан ва маданиятнинг барча соҳаларида эришган ютуқлари ҳақида ҳикоя қилувчи 175 номдаги китобларни «Ўзбекистон», Ғафур Ғулом номли, «Ёш гвардия», «Ўқитувчи», «Медицина», «Фан» ва бошқа нашриётлар тақдим қилишган.

Экспозицияларнинг марказида илмий коммунизмнинг асосчилари К. Маркс, Ф. Энгельс ва В. И. Ленин асарлари ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг ўзбек тилидаги асарлари ўрин олган.

Ўзбек бадиий адабиёти асарлари, қардош республикалар ёзувчиларининг китоблари, болалар адабиётлари, ранг-баранг альбомлар, миниатюра нашрлари экспонатлар орасидан муносиб ўрин олган. Улар орасида республикамизнинг энг кекса педагоги, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Шарафутдиновнинг «Алифбе» дарслиги бор. Революциядан илгари ўлкамизда китоб нашр этиш ишлари деярли ривожланмаган эди. Ҳозирги пайтда биргина «Ўқитувчи» нашриёти ҳар йили 80 номда 300 минг нусха дарслик босиб чиқармоқда.

Республикамизда нашр этилган китоблар Бутуниттифоқ кўргазмалари ва конкурсларида дипломлар билан тақдирланган, жаҳоннинг юзлаб мамлакатларида намойиш этилган. Ҳар йилги нашриётларнинг китоб хазинаси маҳсулотлари 40 миллион нусхага яқиндир.

МУХЛИСЛАР ҲУЗУРИДА

Балет санъати мухлислари ленинградлик санъаткор, РСФСРда хизмат кўрсатган артист Валентина Ганнибалова номини яхши билади. Унинг лирик-драматизмга бой, ранг-баранг ўйинлари томошабинлар қалбидан чуқур жой олган.

Кеча

Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат академик катта театрида С. М. Киров номли Ленин орденли Давлат академик театри солисти РСФСРда хизмат кўрсатган артист Валентина Ганнибалова ҳамда Ленинград Давлат академик опера ва балет Малий театри солисти Василий Островнинг гастроллари бошланди. Улар иштирокида ижро этилаётган асарлар санъат мухлисларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

БУТУНИТТИФОҚ КИНОФЕСТИВАЛИ

Кеча

Ленинград шаҳрида Бутуниттифоқ телевизион фильмларининг VII кинофестивали бошланди. Унга ўзбек киносанъати усталари ҳам таклиф этилган.

Фестиваль қатнашчилари белгиланган программага мувофиқ «Ўзбекфильм» киностудиясида яратилган «Қўқон воқеаси» номли уч серияли телевизион бадиий фильмни кўрадилар. Киностудия директори Ў. Умарбеков фильмнинг, постановкачи режиссёри Учқун Назаров, республикада хизмат кўрсатган артистлар Ў. Алихўжаев, С. Норбоева, артист М. Ражабовлар ҳам ана шу фестивалда қатнашишмоқда.

Ўзбек киночилари бундан ташқари фестивалга «Оппоқ бўталоқ» рангли мультипликация фильмини, «Ўзбектелефильм» студияси эса «Ўз халқининг фарзанди», «Ўзбек мадоннаси» ленталарини ҳам тавсия этишган.

ЖОНАЖОН ШАҲРИМИЗНИ ОБОДОНЛАШТИРАМИЗ ВА ГЎЗАЛЛАШТИРАМИЗ

ЯШИЛ ЛИБОСГА БУРКАНМОҚДА

Ирригация ва гидротехника иншоотлари трестининг кўкаламзорлаштириш ишларига ихтисослаштирилган 1-ремонт қурилиш бошқармаси шаҳримизнинг Жарқўрғон кўчасида ободончилик ишларини олиб боришяпти. Ҳозир бу ерда кўчанинг икки четига чим ётқизиш, яшил тўсиқлар ўтқазиш ишлари амалга оширияпти. Бошқарма коллективи Луначарский шоссесида ҳамда Тарас Шевченко кўчасида яқинда фойдаланишга топширилган Тошкент метроси бошқармасининг бинолари олдида ҳам кўкаламзорлаштириш ишларини олиб боришяпти.

Боткин кўчасида бунёд этилаётган янги микрохиёбонда ҳам ободончилик ишлари жадал бормоқда. Бу ерда гулзорлар вужудга келтирилиб, йўлкалар атрофига тўсиқлар ўрнатилмоқда.

Аҳоли дам олиши учун хиёбоннинг турли жойларига скамейкалар қўйиляпти. Яшил тўсиқлар ва турли хил гуллар билан хиёбонни безаш ишлари амалга оширилмоқда.

АКТИВЛИК БИЛАН

Куйбишев районидаги мактабларнинг коллективлари ҳам шаҳримизни гўзаллаштириш, бадиий-сиёсий жиҳатдан безаш конкурсига қўшилиб, ўзларига бириктилган территорияларда ободончилик ишларини олиб боришмоқда. 71-мактабнинг юздан ортиқ тўққизинчи синф ўқувчилари Луначарское шоссесининг Пушкин майдонидан М. Горький майдонигача бўлган қисмида тўсиқларни бўяб, ўсиб кетган ўтларни тартибга келтирдилар, кўчатлар ва гуллар тагини чопдилар. Бундан ташқари, Пушкин майдонида гулларни парваришлаш бўйича ҳам катта ишлар амалга оширилди. Йўлкалар атрофидаги ариқлар тозаланди. Ўқувчилар тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосари А. Г. Кульвинская раҳбарлигида ўз мактаблари территориясини ободонлаштириш ва безаш ишларини ҳам катта уюшқоқлик билан олиб боришмоқда.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

▲ **БУДАПЕШТ. Мишкольцдаги В. И. Ленин номли металлургия комбинатида янги конвертор цехи қурила бошлайди. Цех лойиҳа бўйича бир йилда 920 минг тонна юқори сифатли пўлат бериши керак. Цехнинг биринчи навбатини 1980 йилнинг охирида фойдаланишга топшириш мўлжалланган. 1982 йилда цех тўла қувват билан ишлай бошлайди.**

▲ ЛОНДОН. Рус «Лада»си бу йил Британия бозорида «Альфа-Ромео», «Даймлер-Бенц», «БМВ» ва «СААБ» каби машҳур рақибларидан ўзиб кетди.

Биз ишонамизки, деди Волжск автозаводи машиналарини импорт қилувчи «Сатра моторс» фирмасининг бошлиғи Л. Бенн, бу йил Англияга 13.000 та «Лада» сотилади.

▲ **ДАМАШҚ. Сурия президентининг фармонига биноан, мамлакатнинг қишлоқ хўжалиги ва аграр реформа министрлиги қошида қишлоқ хўжалиги масалалари билан шуғулланадиган бош ташкилот тузилди.**

Ташкилот давлат, хусусий ва кооператив сектор манфаатларини кўзлаб иш кўради, қишлоқ хўжалиги ишларини механизациялашга тааллуқли барча масалалар билан шуғулланади.

▲ АЛЖИР. Мамлакатнинг ғарбий вилоятининг маркази Бешар шаҳрида элеватор ва тегирмон қурилиши бошланди. Бунинг қуввати бир йилда 100 минг тонна ун ишлаб чиқаришга тенг. Бу вилоятда шу соҳада бошланган биринчи йирик қурилишдир. Корхонанинг 1979 йилда ишга туширилиши деб ёзади «Аль-мужахид» газетаси, дон хўжалиги ва қишлоқ хўжалиги ташкилотларининг давлатга дон сотишни муваффақиятли ўтказишга, уларни сақлаш ва аҳолини ун билан таъминлашга ёрдам беради.

▲ **ВАШИНГТОН. Миллионлаб америкаликлар ишсизликка ва камбағалликка маҳкум этилган. АҚШ меҳнат министрлигининг хабарига кўра, август ойида мамлакатда ишсизлар 7,1 процент кўпайган. Касаба союз ташкилотининг маълумотларига кўра, 10 миллиондан кўпроқ америкалик инсоннинг асосий ҳуқуқларидан бири бўлган меҳнат қилиш ҳуқуқидан маҳрум қилинган.**

Қора танлилар ва бошқа майда миллатларнинг аҳволи айниқса оғир.

▲ МАПУТУ. Жанубий Африка Республикаси ирқчилари Африкада чиқадиган «Уорлд» газетасига тазйиқ кўрсатмоқда. Бу газета бир қанча мақолаларида Жанубий Африка Республикасида ҳокимиятни мамлакатнинг маҳаллий африкалик аҳолисига топширилишини талаб қилган эди.

Ирқчилар режимининг бошлиғи Форстер унинг миллатчи партияси ҳокимиятни ҳеч қачон африкаликларга топширмаслигини айтди. У, агар газета шундай чиқишларни давом эттирса, уни ёпиб қўйиш билан қўрқитди.

(ТАСС).

БИЗ — СОВЕТ ХАЛҚИМИЗ

Ягона оиладек

Келгуси якшанбада ҳам биз яна тоғлар бағрига йўл оламиз. Бутун бригада бўлиб дам олиш бизда доимий одатга айланиб қолган. Касаба союз ташкилотчимиз Иван Тимофеевич Карпов бунинг учун автобусни гаплашган. Автобазадагилар ҳеч қачон рад этишмайди.

Биз бу гал Чимёнга борамиз. У ерда бизга кўпдан буён қадрдон бўлиб қолган жой бор. Доимо оиламиз билан бирга шу ерга бораётганлигимиз учун болалар ҳам бу ерни хуш кўришади. Ёзда дарёда мириқиб чўмиламиз.

Трактор заводининг пионер лагери ёнидан ўтаётганимизда ўртанча ўғлим Виталий албатта:

— Бу лагерда мен бўлганман! Уни адам қурган,— дегани-деган.

Мен унинг бу гапларига кулиб қўяман ва қўшимча қиламан:

— Фақатгина отанг эмас, бутун бригада қурган! Ҳамма, Ваня тоға ҳам, Саша ҳам. Биз билан бирга дам олгани бораётган ҳамма, «МАЗ»ларни узоқ масофаларга бошқариб бораётганлар қуришган...

Бизнинг бригадамизда 45 ҳайдовчи бор. Уларнинг ичида тажрибали, йўлларнинг бутун ўзига хосликларини чуқур биладиганлар билан бирга кечагина армиядан қайтиб, ўз тақдирларини машаққатли шофёрлик касби билан боғлаган ёшлар ҳам бор. Масалан, автопаркимиз ветерани Даниль Максимович Зининни олиб кўрадиган бўлсак, у 30 йилдан буён машина бошқаради. Александр Филяев ва Владимир Калгановларнинг ҳайдовчилик стажлари ҳам уникидан атиги икки-уч йил камроқ, холос. Касб маҳоратидаги ёки ёшидаги ва тажрибасидаги фарқлар коллективнинг бир-бирига муносабатидаги умумий хусусиятларга халақит бермайди. Шунинг учун ҳам бизнинг бутун бригадамизни ягона оила десак бўлади.

Ҳайдовчилар бир-бирига ёрдам бериши, бир-бирини қўллаб-қувватлашларини уларнинг касблари тақозо этади. Ҳозирги техникамиз жуда қудратли, оғир, аммо узоқ рейсларга боришимизга тўғри келади. Бизнинг самосвалларимиз қаерда ҳам бўлмаган дейсиз! Хивадаги гилам тўқиш комбинатини, Нукусдаги янги театрни қуришда иштирок этдик. Қоратоғдан қурилиш материалларини ташидик. Олмалиқда қурилаётган тозалаш иншоотини бунёд этишда ўз ҳиссамизни қўшдик.

Ўзаро ёрдамсиз, бир-бирига ўртоқларча қайишмасдан туриб, бундай ишларни бажариш қийин албатта. Ўз ўртоғингни ғафлатда қолдирсанг, бутун бригадангни, шу билан бирга ўзингни ҳам ёмон аҳволга солиб қўйган бўласан.

Коллективимиз жуда катта бўлишига қарамай, ўзаро низоларимиз йўқ. Чунки биз ҳамма масалаларни коллектив бўлиб ҳал қиламиз. Кимдир ҳаракат қоидасини бузса ёки ишга кечикса, кўпчилик бўлиб айбдордан бунинг сабабларини сўраймиз. Ахир айбдорнинг ўз ўртоқлари кўзига қараб жавоб бериши, бу жуда қийин, оғир-да...

Масалан, кимдир техника назоратида жума куни машина нуқсонлари кўрсатилганига қарамай душанба куни машинани рейсга тайёрламаса ҳам бригада олдида жавоб бериши керак.

Ёки бўлмаса, масалан, бошқача ҳолатлар бўлиши мумкин. Яқинда Кузнецов ўғил кўрди. Бутун бригадамиз коллективи бўлғуси ҳайдовчи туғилганлиги билан уни табриклади.

Бригадамиз ҳаётидаги бундай ҳоллар ишимизга ҳам таъсир этади, албатта. Бригадамиз бутун автобазада илғор ҳисобланади. Биз ўз зиммамизга олган юбилей йилидаги социалистик мажбуриятимизни албатта муваффақият билан бажарамиз. Йиллик планни 7 ноябргача бажариш — бу биз учун бемалол қўлга киритиладиган ютуқдир.

«Строймеханизация» трестига қарашли 16-механизациялаш г а н кўчма колонна қурувчилари билан елкама-елка бир объектда ишлаймиз. Улар билан жуда аҳилмиз. Шунинг учун ҳам бир-биримизни ҳеч қачон ёмон аҳволда қолдирмаймиз. Биз уларни узлуксиз транспорт билан таъминлаймиз. Улар ҳам машиналарнинг бекор туриб қолиш ҳолларини янада камайтирмоқд а л а р. Ҳеч шубҳасиз, бу меҳнат коллективларининг ўзаро ўртоқлик ва ўзаро ёрдам кўрсатиш соҳасидаги бош хусусиятлардан биридир. Негаки, биз фақат ўзимиз учунгина эмас, балки бутун жамиятимизнинг фаровонлиги учун биргаликда ишлаяпмиз. Чунки биз ўзимизнинг порлоқ келажагимизни ўз қўлимиз билан қуряпмиз. Биз қураётган шифохоналарда болаларимиз даволанадилар, биз қураётган заводларда ўзимиз ишлаймиз. Қураётган уйларимизда эса ўзимиз яшаймиз.

В. ДЕРИКОШМА,
1-областлараро юк ташиш автотрестига қарашли 8-автобаза ҳайдовчилар бригадаси бошлиғи, «Ҳурмат белгиси» ордени кавалери.

СССР Конституциясининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

ҲАЁТИМИЗНИНГ АСОСИЙ ҚОНУНИ

ИЖТИМОИЙ ИСТЕЪМОЛ ФОНДЛАРИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи янги Конституцияси лойиҳасининг 23-моддасида: «Жамият аъзоларининг эҳтиёжларини тағин ҳам тўлароқ қондириш мақсадида ижтимоий истеъмол фондлари вужудга келтирилади. Давлат жамоат ташкилотларининг ва меҳнат коллективларининг кенг иштироки билан шу фондларни кўпайтиришни ва одилона тақсимлашни таъминлаб туради», дейилган.

Ижтимоий истеъмол фондлари социалистик давлатнинг, корхоналар ва колхозларнинг ҳамма жамият аъзоларига иш ҳақидан ташқари берадиган моддий ва маънавий бойлигидир. Агар меҳнатга олинадиган даромад иш ҳақи ҳисобланса, социал таъминот ва социал страхование учун бериладиган пенсия ва нафақалар, отпуска учун тўланадиган ҳақ, бепул билим ва медицина ёрдами, дам олиш, мактабгача болалар муассасалари, санаторий, дам олиш уйлари, клуб, кутубхоналар учун ажратиладиган давлат маблағлари ва бошқа бир қанча имтиёзли тўловлар ижтимоий истеъмол фондини ташкил қилади.

Буржуа назариячилари ижтимоий истеъмол фондларининг социалистик моҳиятини инкор этмоқчи бўлиб, бу фондлар капитализмда ҳам бор, деб тушунтирмоқчи бўладилар. Лекин аслида бундай фондлар кўпроқ қуролланиш, армия, давлат аппарати учун ажратилади. Капиталистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари ўз болаларини бепул ўқитиш ҳуқуқига эга эмас. Масалан, ҳозир АҚШнинг хусусий колледжида ўқиётган ҳар бир студент йилига 4 минг доллар, имтиёзли Колумб ва Гарвард университетларида ўқиш учун эса 6 минг доллар сарфлайди.

Бизнинг мамлакатимизда совет кишилари ижтимоий истеъмол фондлари эвазига бепул билим, медицина ёрдами оладилар, уларга отпуска ҳақи тўланади, кексайган ва беморлик чоғида моддий жиҳатдан таъминланадилар.

Ижтимоий истеъмол фондларидан мақсадга мувофиқ фойдаланиш натижасида халқ маорифи соҳасида катта ютуқларга эришилди. Бепул ўқитиш ва мада н и й оқартув ишларига халқ хўжалигига ажратиладиган ҳамма маблағнинг тахминан 11 проценти сарфланмоқда.

Совет ёшларининг олий маълумотли бўлишлари учун ҳам кенг йўл очиқ. Бу ҳақда СССР Конституцияси лойиҳасининг 25-моддасида шундай дейилган: **«СССРда ягона маориф системаси мавжуд бўлиб, у ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашга, маънавий ва жисмоний камол топтиришга, уларни меҳнатга ва ижтимоий фаолиятга тайёрлашга хизмат қилади. СССРда илм олиш текиндир».**

Давлатимиз умумтаълим мактабларидаги бир ўқувчига бир йилда 160 сўм, ўрта махсус ўқув юртларидаги бир ўқувчи учун бир йилда 640 сўм, олий ўқув юртларининг бир студенти учун бир йилда 1000 сўм сарфлайди.

Коммунистик партия ва Совет давлати ёш авлодни тарбиялашга ҳам катта эътибор бериб келмоқда. Кейинги ўн йил мобайнида мактабгача болалар муассасалари анча кўпайди. Масалан, 1927 йилда Ўзбекистонда ҳаммаси бўлиб 49 та боғча ва ясли бўлиб, уларда 2.5 минг бола тарбияланган эди. 1975 йилда эса республикамизда 4973 та болалар боғча ва яслиси бўлиб, уларда 531 минг бола тарбияланди. 1975 йилда мактабгача болалар муассасалари учун сарфланган харажатлар 1970 йилга нисбатан 48 процент ошди.

Шуни айтиш керакки, фақат 1975 йилда мамлакатимизда аҳолига ижтимоий истеъмол фондларидан 90 миллиард сўмлик маблағ сарфланди. Ижтимоий истеъмол фондларининг ўсиб бориши натижасида пенсия таъминоти анча яхшиланди. 1975 йилнинг бошида мамлакатимизда 44,4 миллион пенсионер бўлиб, республикамизда уларнинг сони 1 миллион 590 минг киши эди. Кейинги ўн беш йил давомида халқ хўжалигида пенсия миқдори ўртача 1,7 марта кўпайди.

Тўққизинчи беш йилликда давлат корхоналари, ташкилотлар ва колхозлар бюджетидан ишчи, хизматчи ва колхозчиларга кексалик учун, шунингдек инвалидларга ҳамда боқувчиси бўлмаган оилаларга бериладиган пенсиялар миқдори оширилди. Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига ва боқувчисиз қолган ҳарбий хизматчилар оиласига қўшимча имтиёзлар белгиланди. Касалхоналарда, пионер лагерларида, шаҳар ҳунар-техника билим юртларида, кексалар ва инвалидлар уйларида овқатланиш учун сарфланадиган харажатлар кўпайтирилди. Кам даромадли оилаларнинг болаларига нафақа бериш жорий қилинди. Республикамизда 1975 йилда кам даромадли оилалардаги болалар учун берилган нафақа 310 миллион сўмни ташкил этди.

СССР янги Конституцияси лойиҳасининг 24-моддасида: «СССРда соғлиқни сақлаш, социал таъминот, маиший хизмат кўрсатиш, умумий овқатланиш ва коммунал хўжалик давлат системалари ишлаб турибди ва ривожланмоқда», дейилган.

Дарҳақиқат, ижтимоий истеъмол фондларининг тўхтовсиз кўпайиб бориши халқ соғлиғини сақлаш, жисмоний тарбия ва спорт соҳаларини ривожлантиришга мустаҳкам негиз бўлиб хизмат қилмоқда. Совет Иттифоқи аҳолини врачлар билан таъминлашда дунёда биринчи ўринда туради.

КПСС XXV съезди қарорларида ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган имтиёз ва тўловлар ўнинчи беш йилликда 28—30 процент кўпайтирилади, деб белгиланган. Бу фондлар эвазига ишловчи аёллар учун ёш боласи бир ёшга тўлгунга қадар қисман ҳақ тўланадиган отпуска жорий этилади. КПСС Марказий Комитетининг октябрь (1976) Пленумида кўрсатиб ўтилганидек, мамлакатимизда бу беш йилликда яна уч миллион ўринли боқча ва ясли қурилади, маиший хизмат, умумий овқатланиш тармоқларининг иши яхшиланади, ишчи, хизматчи ва колхозчиларнинг минимал иш ҳақи кўпайтирилади.

М. БАРАТОВА,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси иқтисод институтининг катта илмий ходими, иқтисод фанлари кандидати.

«Узсельхозтехника»нинг Тошкентдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли тажриба ремонт-механика заводи коллективи ўртасида Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейини улкан ютуқлар билан нишонлаш борасида бошланган умумхалқ мусобақаси кун сайин қизғин тус олмоқда. Сиз мана бу фотолавҳада корхонанинг зарбдор деталчиси бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқларини бажаришга аҳд қилган В. Нимержанскийни кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотолари.

РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

«Жарқўрғон нефть» нефть-газ қазиб чиқариш бошқармасининг коллективи ўзининг анъанавий байрамини маҳсулотни планга қўшимча равишда реализация қилиш юзасидан йиллик мажбуриятни бажариш билан кутиб олди. Йил бошидан буён бир ярим минг тоннадан кўпроқ нефть ва қарийб миллион кубометр табиий газ олинди.

Қақайда участкаси Октябрь юбилейи шарафига мусобақада пешқадамлик қилмоқда.

* * *

Андижон нефтчилари ўзларининг профессионал байрамини тармоқ корхоналари ва ташкилотлари бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиблик билан кутиб олди. Энг яхши бригадалар ҳозирнинг ўзидаёқ Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига олган мажбуриятларини—1977 йил топшириқларини муддатидан илгари бажарганликларини маълум қилишди. Бу «Узбекнефть» бирлашмасининг энг яхши пармаловчи бригадаси деган номига сазовор бўлган мастер М. Ўразов бошлиқ коллективи ва «Андижоннефть» нефть-газ қазиб чиқариш бошқармасидан Э. Жеппаров мастер бўлган бригада ремонтчиларидир.

(ЎзТАГ).

КОЛЛЕКТИВ ФАХРИ

Пойтахтимизда ўз касбини севувчи, йўловчилар олдидаги бурч ва вазифасини чуқур ҳис этувчи ҳайдовчилар кўп. Улардан бири 2-трамвай депосининг ҳайдовчиси Олимжон Турсуновдир. Олимжон ака 1944 йили Улуғ Ватан урушида жароҳатланиб қайтгандан буён шу даргоҳда меҳнат қилиб келмоқда. У дастлабки бир йил давомида слесарлик қилди. Трамвайнинг ипидан-игнасигача ўрганиб чиқди. Меҳнатсеварлиги унга қўл келди: тез орада у трамвай рулига ўтирди. Мана 32 йилдирки, у йўловчилар хизматида. Шу йиллар ичида қанча-дан-қанча шогирдлар тайёрлади, беш фарзандини ўқитди, меҳнатнинг қадрига етадиган қилиб тарбиялади. Улар ҳам ота-она изидан боришди. Шунинг учун бу оилани трамвайчилар оиласи, дейиш мумкин. Олимжон аканинг турмуш ўртоғи Мария Карповна ҳам шу депода ҳайдовчи бўлиб ишлайди. Фарзандлари Турсуной шу депонинг хизматчиси, Александр бўлса, трамвай устаси — слесарь.

Олимжон ака 1971 йилдан 1976 йилгача 16-трамвай маршрутида қатнаб, пландаги 1 миллион 11.1 минг йўловчи ўрнига салкам 1,3 миллион йўловчига хизмат кўрсатди.

Бу рақамлар замирида катта мазмун мужассам. У ўз бурчини чуқур англаши ва касбини севишидан далолат бериб турибди. Трамвайни ўз вақтида паркдан олиб чиқиш, уни техник жиҳатдан пухта назорат қилиш ва графикка тўғри амал қилинсагина шундай ютуқларга эришиш мумкин.

— Ҳар куни трамвайни йўлга олиб чиққанимда, — дейди Олимжон ака, —минглаб одамларнинг менга, қолаверса ҳамкасбларимга интизор бўлиб турганликларини ҳис этаман. Уларни ўз вақтида манзилларига элтиб қўйиб, кечқурун паркка қайтаётганимда ўзимни бахтиёр ҳис қиламан. Чунки, минглаб, ҳамшаҳарларимга нафим тегди, уларнинг раҳматини эшитдим.

1976 йилда Олимжон ака давлатга 5422 сўм даромад келтирди. Бу пландагидан 1418 сўм кўпдир.

— Графикка тўғри амал қилинса, йўловчилар билан яхши муомалада бўла билсанг, планинг ҳам доимо ортиғи билан бажарилаверади,— дейди у. Ўтган йили Олимжон ака 180,7 минг йўловчига аъло даражада маданий хизмат кўрсатиб, планни ортиғи билан бажарди.

Бу йил ҳам О. Турсунов учун катта синов йилидир. У Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини катта ютуқлар билан нишонлаш учун ҳаракат қилмоқда. Олимжон ака ўзининг ҳамкасабаси Масутина билан мусобақадош. Улар йўловчиларга юксак маданий хизмат кўрсатиш биринчи галдаги вазифа, деб билишади.

Олимжон ака ҳозирги кунда 1978 йилнинг январь ойи ҳисобига ишламоқда. У йил бошидан буён пландагидан 4 мингта кўп йўловчига хизмат кўрсатиб, 4361 сўм даромад келтирди. Олимжон Турсуновнинг орзулари катта, шу йилнинг охиригача 1978 йил планини бажариш.

Партия ва ҳукуматимиз Олимжон Турсунов ва унинг оиласи меҳнатини муносиб тақдирлади. Олимжон ака ишлаб чиқариш зарбдори, беш йиллик илғори, аълочи трамвай ҳайдовчиси. У кўплаб медаллар билан тақдирланган.

А. САИДОВ.

• Қишлоқ—шаҳарга

САБЗАВОТКОРЛАР ТОШКЕНТЛИКЛАРГА

Калинин районидаги «Хасково» ихтисослаштирилган совхози сабзавоткорлари давлатга сабзавот сотиш юзасидан йиллик топшириқни «Ташоблсадвинсовхозтрест» хўжаликлари орасида биринчи бўлиб бажардилар. Тайёрлов пунктига 7300 тонна карам, помидор, бодринг, пиёз ва чеснок, лавлаги, шунингдек 1700 тонна картошка етказиб берилди. Сабзавоткорлар полиз экинларининг серҳосил навларини экиш, агротехникага тўғри амал қилиш туфайли мўл ҳосил етиштирдилар.

Совхоз коллективи юбилей йилида давлатга 12 минг тоннадан кўпроқ сабзавот ва картошка сотишга аҳд қилди.

(ЎзТАГ).

• Ишчи сулолалари ҳақида ҳикоялар

БАХТИЁР ОНА

Хонадоннинг файзи, кўрки, чиройи—унинг соҳибаси дидидан дарак беради, — дейди донолар. Ҳақиқатан, бугунги кунимизда тўкин хонадонлар беҳисоб. Толиб ака Қўчқоровлар оиласи ҳам ана шундай бахтиёр, тўкин оилалардан биридир. Одатда оиладаги фарзандлар албатта ҳар қаерда ҳам ўз уйлари удумини олганликларини, ўз ота-оналари тарбиясини кўрганликларини ҳатти-ҳаракатларида кўрсатишади.

Бу хонадон фарзандлари ҳам худди шундай. Ота ва оналари удумини олган, оқил ва фозил фарзандлар. Уларнинг номларини маҳалла-кўй, таниш-билиш, қолаверса иш жойларида ҳам чуқур ҳурмат ва эҳтиром билан тилга олишади. Кечқурунлари ишдан сўнг бутун оила жамулжам бўлиб тўкин дастурхон атрофида йиғилишади.

— Ойижон, сизга бир шеър ўқиб берайми, жуда ажойиб, — дейди кичкина Фотима. — У шундай дея аллақайси китобдан бир шеърни шариллатиб ўқий кетади.

Қумри опа қизчасининг «маҳмадоналигидан» ўзича кулиб, унинг пешанасидан меҳр билан ўпиб қўяди. Бошқа фарзандлари ҳам опанинг атрофида парвона бўлишиб, унинг чарчоғини бирпасда унуттириб юборишади. Энг кенжа қизи Зулфия байрамга атаб ёд олган шеърини айтиб онасини қувонтиради.

— Ойичи-ойи, биласизми, мен бугун иккита беш баҳо олдим. Ҳусан ҳовлиқиб кундалигини ойисига кўз-кўз қила бошлайди.

Қўчқоровлар оиласининг гигант корхонада иш бошлашганига 20 йил бўлди. Шу йиллар мобайнида оила бошлиғи — Толиб ака тўқимачилик комбинати механика заводининг асбобсозлик цехида иш юритиб, ўнлаб ёшларга ўз касбининг сир-асрорларини ўргатиб келмоқда. Слесарлик касби кишидан жуда катта маҳоратни, ўз касбига чинакам ихлосни талаб этади. Буни Толиб ака ва унинг шогирдлари яхши билишади. Иш фаолияти мобайнида у укаси Ҳамидуллага ҳам устозлик қилди. Қисқа фурсатда у тажрибали слесарлар қаторига қўшилди. Бугунги кунда улар қутлуғ байрам шарафига янада кўтаринкилик билан ишлаб, муносиб туҳфа ҳозирлашмоқда.

Толиб аканинг умр йўлдоши Қумри опа Қўчқорова тўқимачилик касбининг ветеран ишчиларидан. 15 йилдирки, бу аёл тўқимачилик комбинатининг ёрдамчи хўжалиги ҳисобланган тўқув цехида ишлаб келяпти. Опа тўқиган тасмалар фабрикалардаги йигирув ва тўқув машиналари учун жуда зарур хом ашё ҳисобланади. Қумри опа ўз иш фаолияти давомида Меҳри Аршиддиновага тўқувчилик касбининг сирларини пухта ўргатди. Бугунги кунда Меҳри моҳир ишчи.

Ҳозир корхонада Қўчқоровлар оиласининг 7 сулоласи меҳнат қилади. Қумри опанинг овсини Адиба Қўчқорова пардозлаш фабрикасининг назорат-саралаш цехида назоратчи, қайнисинглиси Нуриниса Қўчқорова шу фабриканинг лахтак цехида ишчи, қизи Дилором механика заводининг техника бўлимида назоратчи, Гулнора эса онаси билан бирга ёрдамчи хўжаликда ишчи бўлиб ишлашади. Катта фарзанди Ғуломжон тўқимачилик ва енгил саноати институтини муваффақиятли тугатди.

Оилада 9 фарзанд бор. Уларнинг ҳаммаси ҳам ота-оналари танлаган йўлдан бориш ниятида.

Қумри Қўчқорова меҳнат қилаётган цех коллективи юбилей йилининг январь —июль ойлари топшириғини муваффақиятли уддалади. Аҳил коллектив йиллик планни муборак айём — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллик тўйи арафасида бажаришга сўз берган.

Биз юқорида фаровон оила хусусида сўз юритиб, оиланинг файзи, сурури, қўли гул соҳибасининг дидига боғлиқ дедик. Дарҳақиқат, бу ҳақ гап. Қумри опа қизларини ҳам ўзи каби нозик дидли, чаққон қилиб тарбиялаяпти. Бу уларнинг уй тутишида, аҳлоқ-одобида яққол намоён бўлмоқда. Қўни-қўшнилари ҳам Қумри опага гап орасида ошкора ҳавас билан «Бахтингиз бор экан-а, Қумрихон, шундай фарзандларингиз бор», — дейишади.

Опанинг чеҳраси доимо гулгун, кўзлари мамнуниятдан, бахтидан порлаб, кулиб туради.

Зулфия УМИДОВА.

ГАЗЛАШТИРИШГА—КЕНГ ЙЎЛ

Ўрта Осиё —марказ газ қувурининг асосий участкаси лойиҳада белгиланган қувват билан ишлай бошлади. Компрессор станцияларнинг кенг кўламда автоматлаштирилиши ва телемеханизациялаштири л иши, иш самарадорлиги ва сифати учун ўтказилаётган мусобақа кенг авж олдирилганлиги туфайли газ магистралида ускуналар ғоят унумли ишлаб турибди. «Средазтрансгаз» бирлашмасининг оловкорлари шу йил бошидан буён мамлакат марказига, Уралга, Ўрта Осиё республикаларига планда белгиланганидан анча кўп ёқилғи юбордилар.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

«СИФАТ НИМАДАН БОШЛАНАДИ?»

Шу сарлавҳа остида газетанинг 25 май сонида босилган материалда Марказ —26 ва бошқа айрим жойларда қурилаётган бинолар сифатига эътибор берилмаётгани танқид қилинган эди.

«Главташкентстрой»дан олинган жавобда кўрсатилишича, газета танқиди эътиборга олинди, нуқсон билан топширилган уйлардаги камчиликлар тузатилди.

«АРИҚДА СУВ ОҚМАЙ ҚЎЙДИ»

Шу сарлавҳа остида газетанинг 29 июль сонида босилган материалда Сағбон кўчасидаги Қайирма ариғидан сув оқмай қўйгани танқид қилинган эди.

Собир Раҳимов район ижроия комитетидан олинган жавобда кўрсатилишича, трамвай изи солингани сабабли ариқ вақтинча оқмай қолган эди. Қурилиш ишлари тугатилгач, ариқ тозаланиб, сув қўйилди. Шунингдек, ирригация тармоқлари тартибга келтирилди.

«ВАЪДАНИНГ ЧЕКИ БОРМИ?»

Шу сарлавҳа остида газетанинг 22 июль сонида «Ҳам куласиз, ҳам куясиз» рубрикаси остида босилган материалда Ҳуррият проезди ўнқир-чўнқирлиги, чироқ йўқлиги танқид қилинган эди.

Октябрь район ижроия комитетидан олинган жавобда маҳалла аҳли талаби инобатга олиниб, проездга асфальт ётқизилгани хабар қилинган.

Чироқлар масаласида шаҳар ёритиш тармоқлари корхонасига заявка берилди.

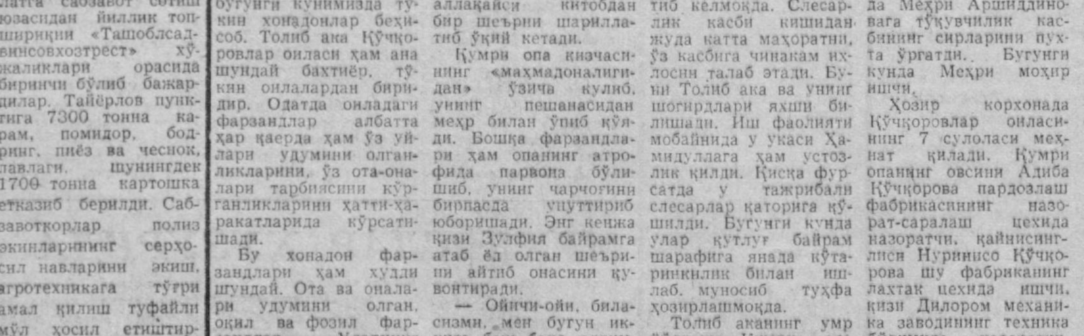

«Водостройиндустрия» бирлашмасига қарашли Тошкент экскаватор ремонти заводи коллективи чўлқувар механизаторлар учун кўчма вагон устахоналар, ётоқхоналар тайёрлаб бермоқда.

СУРАТЛАРДА: (чапда) йиғув механика цехининг зарбдор йиғувчи слесари Н. Сафиуллин экскаватор блокини монтаж қиляпти; (ўнгда) чўлқувар механизаторлар учун жўнатишга тайёрланган экскаваторлар.

• Беш йиллик вахтасида

ТАЛАБ ОРТИБ БОРМОҚДА

Халқ ҳунармандчилиги республика саноат бирлашмаси коллективлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақани кун сайин кенг қулоч ёйдирмоқдалар. Коллектив беш йилликнинг иккинчи йили планини муддатидан илгари адо этди. Пландан ташқари 30 минг сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилди. Коллектив сафидаги 27 бригада ва 518 коммунистик меҳнат зарбдори бирбирлари билан ўзаро социалистик мусобақа боғлашган. 26 ишлаб чиқариш илғори эса 7 ноябргача уч йиллик топшириқни бажаришга аҳд қилган.

«Сувенир» фабрикасининг ишчиси К. Шарипов, бадиий буюмлар фабрикасининг гул босувчилари П. Идрисова ва М. Аҳмадхўжаевалар Октябрь юбилейигача шахсий беш йиллик планларини бажаришга аҳд қилишган.

Бирлашма маҳсулотларига бўлган талаб тобора ортиб бормоқда. Бу йил бирлашма коллективи Украина, Грузия, Молдавия, Москва ва Ленинград шаҳарлари билан бир қаторда чет эллик буюртмачилар адресига ҳам ўз маҳсулотларини жўнатди.

ТО Справкалар бюроси
ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

В. ИБАЕВ: Мени ишдан ажралмаган ҳолда мастерлар тайёрлаш мактабига юборишди. Ана шундай ҳолда билим олаётганлигим учун қандай имтиёзлардан фойдаланишим мумкин?

Жавоб: Уч йиллик мастерлар тайёрлаш мактаблари ёки курсларда таълим олаётганлар кечки умумий ўрта таълим мактабларида ўқийдиган ўқувчилар қатори имтиёзларга эга бўлишади. Бу енгилликлар қуйидагилардан иборат: имтиҳон топшириш даврида 20 иш куни ҳажмида қўшимча отпуска берилади ва ўртача иш ҳақи тўланади. Шунингдек, малака бўйича имтиҳон топшириладиган пайтда беш кун қўшимча отпуска билан таъминланади.

Мастерлар мактаби ёки курсини тамомлаб, битириб имтиҳонларини муваффақиятли топширганларга ўрта маълумотга эга бўлганлиги ҳақида аттестат ва мастер ёки участка бошлиғи вазифасини бажара олишини кўрсатувчи гувоҳнома берилади.

* * *

Ш. АБДУЛЛАЕВ: 1980 йилги Олимпия мусобақалари Москванинг қайси жойида ўтказилади?

Жавоб: Олимпия мусобақалари асосан Москванинг жанубий-ғарбий районидаги Мичурин проспекти билан Каширско-Рублевский магистраллари кесишган майдонда қурилаётган Олимпия қишлоғида ўтказилади. Унинг қатнашчилари бу ердан спортнинг бошқа кўп турлари бўйича мусобақалар ўтказиш мўлжалланган В. И. Ленин номли Марказий стадион, Крилатский ва Битцев ўрмонларидаги спорт комплексларига ўтишларига осон бўлади.

Шу кунларда Олимпия қишлоғида кўплаб спорт иншоотлари қурилияпти. Уларнинг ичида Европада биринчи усти ёпиқ стадион, 17 минг спорт ихлосмандига мўлжалланган бокс мусобақалари ўтказиладиган заллар бор.

* * *

Р. УЗОҚОВ: Тамаки сўзи қаердан пайдо бўлган?

Жавоб: Тамаки сўзи Кубанинг Табаго водийси номидан келиб чиққан. Бу ўсимлик XV аср охири XVI аср бошларида Кубадан Европага келтирилган. Ж. Нико деган дипломат эса тамакини Португалиядан Францияга олиб келган. Никотин сўзи шу дипломатнинг фамилиясидан олинган.

Тамаки Россияда XVII аср бошларида пайдо бўлган. У илк бор 1716 йилда Украинанинг Ахирна қишлоғида экилган.

* * *

Н. РАҲИМОВА: Чит, жун ва ипак газламалардаги парафин, мум доғларини қандай қилиб кетказса бўлади?

Жавоб: Ранг-баранг чит, жун ва ипак газламалардаги, шунингдек зиғир толасидан тўқилган газламадаги доғлар авайлаб қирилгандан кейин бензин ёки скипидар билан артиб кетказилади. Янги тушган доғларга газламанинг ўнг ва тескари томонидан оқ қоғоз ёки сув шимадиган қоғоз қўйиб, ўртача иссиқ дазмол урилади. Қоғоз ёғни шимиб олган сайин янгиланади. Қолган доғ юқи денатурат спирти билан артилади.

КЎЧА ТАСОДИФЛАРГА ТЎЛА
ГАИ АХБОРОТИ

«Узбексельмаш» заводи комсомол комитетининг секретари Наталья Татаренко мия чайқиш жароҳати билан 17-шаҳар касалхонасига келтирилди.

У бундан олдин Энгельс кўчасида йўловчилар ўтиши мумкин бўлмаган жойдан кўчани кесиб ўтмоқчи бўлди. Наталья йўлнинг ярмигача борди. Бироқ, ўнг томондан жуда яқин масофада автомобиль келаётганлигини кўриб, қўрқиб кетди ва орқага қайтмоқчи бўлди. Шу пайт уни Рўзимат Таджонов бошқариб келаётган 60—20 ТШП «ГАЗ—24» автомобили уриб кетди.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

Врач қабулида

КЎЗИНГИЗНИ АСРАНГ

МАЪЛУМКИ, кўз қовоқлари ва уни қоплаб турган тери кўзни совуқдан, иссиқдан, шамоллашдан, механик ва кимёвий таъсирлардан, турли хил касаллик чақирувчи микроблардан сақлайди, модда алмашишида актив қатнашади. Бундан ташқари, терининг устки қисми нордон реакцияга эга бўлганлиги туфайли кўзни баъзи бир микроблардан муҳофаза этиш ўрнида ҳам хизмат қилади.

Агар шахсий гигиена қоидаларига риоя қилинмаса, унда чанг, тер ва мой билан аралашиб мой безларининг йўллари бекилади, қовоқ терисининг, киприк четкаларининг нафас олиши қийинлашади. Бунинг натижасида тери ва киприк атрофлари ифлосланади, унда микроорганизмлар кўпайиб, кўзда юқумли касалликларнинг пайдо бўлишига шароит туғдиради. Ёзнинг иссиқ кунларида, айниқса жисмоний иш билан шуғулланганда тери ости безлари унда ҳосил бўлган ортиқча иссиқлик энергиясини ташқарига чиқариш учун тер чиқади. Тер билан бир қаторда мой безлари ҳам ўз суюқликларини чиқаради. Натижада тер оқа бошлайди. Бунга ташқи муҳитдан чанг, ифлос, баъзида эса, бактериялар ҳам қўшилиб кетади. Пешанадан ва кўз қовоқларидан оққан тер кўзга тушиши мумкин. Бу терни кўпинча ифлос (жисмоний иш билан банд бўлганда) бармоқлар билан артиб ташланади. Ифлосланган тер қайта кўзга тушади. Бундай кишиларда кечга яқин кўз қизариши, толиқиши ва ниҳоят, кўз шиллиқ пардасининг ва қовоқларининг яллиғланиши содир бўлади.

Конъюнктивит — ёз — куз вақтларида энг кўп тарқаладиган юқумли касалликлардан биридир. Бу касалликнинг тез тарқалишига кўз шиллиқ қаватининг очиқ бўлиши, уни ташқи муҳит билан доимо алоқадорлиги ва ёзнинг иссиқ кунларида чанг, тўзонларнинг ва микробларнинг кўплиги сабабчидир. Лекин кўз шиллиқ қаватининг сезувчанлигининг организмда модда алмашишининг бузилишини ёки кўриш органининг баъзи бир касалликлари туфайли ошиб кетиши ҳам ташқи муҳитнинг таъсирига берилувчан бўлиб қолишига олиб келади. Конъюнктиванинг яллиғланишининг асосий сабабчиси микроблардир. Булар чақирган юқумли яллиғланиш одатда бирдан бошланади ва кўпинча иккала кўз ҳам оғрийди: ёш оқади, ёруққа қараб бўлмайди, кўз ачишиб, қадалиб оғрийди, шиллиқ қават ҳамда қовоқлар шишиб кетади. Сўнгра кўз йиринглайди, қовоқ ва киприклар ёпишиб қолади. Сурункали равишда кўзга ифлос терининг тушиши ҳам конъюнктивит касаллигига олиб келади. Шиллиқ қавати ўткир яллиғланган кишилар албатта кўз врачида даволанишлари лозим. Ҳатто кўзда яллиғланиш ҳолати бирмунча камайган бўлса ҳам врачнинг рухсатисиз, ўз ихтиёрингиз билан, даволанишни тўхтатиш ярамайди. Бундай ҳолларда касаллик чўзилиб, сурункали бўлиб кетиши мумкин. Айниқса, бу қоидага шиллиқ қавати ўткир ва юқумли бўлиб яллиғланган касаллар тўлиқ риоя қилишлари керак. Агар даволаниш барвақт тўхтатилган бўлса, касалликни чақирган микроблар кўзнинг шиллиқ қаватида узоқ вақт сақланиб қолади ва натижада бундай кишилар маълум бир шароитда бактерияларни тарқатувчи, юқтирувчи манба бўлиши мумкин (бациллоноситель).

Булардан ташқари, ёз кунлари кўзга ташқи муҳитдан чанг, тўзон билан бирга турли хил ўсимликларнинг гулчанглари ва иссиқ қуёш нури таъсир кўрсатади. Бундай вақтларда баъзи бир кишиларда кўзнинг сезувчанлиги ошиб кетади, натижада кўзнинг аллергик касаллиги пайдо бўлади. Ёз вақтларида содир бўладиган кўзнинг бу касаллиги вақти-вақти билан қайталаб туриши ҳам мумкин.

Хўш, ёзнинг иссиқ кунларида ташқи муҳитнинг таъсири натижасида содир бўладиган кўз касалликларининг олдини олиш чоралари нималардан иборат?

Шахсий гигиена қоидаларига риоя қилиш, кўриш органининг нормал функционал ҳолатини сақлаш кўз касалликларининг олдини олишдаги зарур шартлардан биридир.

Кўз яллиғланиши пайдо бўлган замоноқ уни тез ва рационал равишда даволаш лозим, шундагина касаллик кўпаймайди ва бошқалар ўртасида тарқалмайди.

Юқорида айтиб ўтилган кўзнинг шиллиқ қавати касалликлари содир бўлган вақтда қизил, пушти, бинафша, олов рангли муҳофаза кўзойнаклардан фойдаланиш ман этилади.

Организмнинг соғлом ва бақувват бўлиши, жисмоний етуклик касалликларнинг олдини олишнинг асосий шартларидан биридир. Касалликнинг олдини олиш чораларига тўлиқ амал қилиш уни тарқалишига қарши курашиш демакдир.

Юқорида айтиб ўтилган кўз касалликлари кўриш сифатини ёмонлаштириши мумкинми?

Ҳа, мумкин. Агар шиллиқ қаватининг ва қовоқларнинг яллиғланиши шох қаватига ҳам ўтиб кетса, кератит деб юритилувчи касаллик ривож топади ва кўзни кўриш қобилияти пасайиб кетади. Кератит касаллигининг келиб чиқиш сабаблари жуда кўп ва хилма-хил. Сурункали, даволаниши қийин бўлган конъюнктивитлар, организмда витамин етишмаганда ва аллергик ҳолат содир бўлганда, баъзи бир кимёвий моддаларни таъсирида кератит касаллиги келиб чиқиши мумкин. Шундай экан, кўзнинг бу касаллик профилактикасида асосий ролни организмни муҳофаза қилиш кучини ошириш ўйнайди деган хулосага келиш лозим бўлади.

Ҳозирги замон медицинасининг муваффақиятлари, янги сифатли дори-дармонларнинг ихтиро қилиниши кўз касалликларининг олдини олиш ва даволаш йўлларига катта имконият туғдиради.

Ф. НУРИДДИНОВА,
Ўзбекистон санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий текшириш институти касб касалликлари бўлимининг мудири, медицина фанлари доктори.

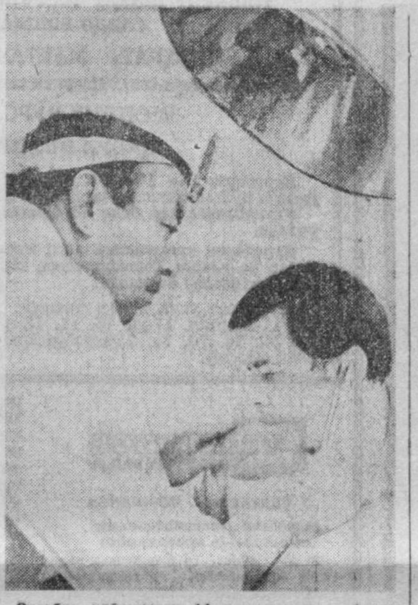

Октябрь районидаги 14-поликлиника шифокорлари ҳар куни 700 дан зиёд кишига намунали медицина хизмати кўрсатишяпти. Поликлиника энг замонавий медицина техникаси ва анжомлари билан жиҳозланган. Бу ерда ўз касбининг моҳир устаси бўлган врачлар меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: томоқ, бурун ва қулоқ касалликлари кабинетининг юқори категорияли врачи Раҳмон Абдуллаев беморни кўздан кечириш пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

БОЛАЛАР ХАСТАЛИГИ

Болаларда гельминтоз касаллигини паразит гижжалар келтириб чиқаради. Улар одамларнинг ҳамма орган ва тўқималарида бўлади, бироқ кўпинча улар одамнинг ичагида яшайди.

Гельминтлар одамларнинг соғлиғига жуда катта зарар етказади. Улар ўзларидан алоҳида заҳарли моддалар ажратиб, бемор организмини заҳарлаб, тана органларига шикаст етказиб, баъзан ичаклар йўлини бекитиб қўяди. Гельминт касаллигига чалинган болалар кўпинча инжиқ, иштаҳаси йўқолган, ранги оқарган, сержаҳл бўлиб, озиб кетади, бошлари оғришидан кўп шикоят қилади, дарсларни яхши ўзлаштиролмайдилар.

Гельминтозларнинг турлари ҳар хил бўлгани каби, уларнинг юқиш йўллари ҳам турлича бўлади. Кишилар организмида учрайдиган гижжаларнинг тури кўп бўлиб, улардан бири аскаридалар ва острицалардир. Аскаридалар йирик думалоқ қуртлар бўлиб, ёмғир чувалчангини эслатади. Аскаридалар кишиларнинг ингичка ичагида яшайди. Улар тез кўпаядиган бўлади: битта урғочи аскарида суткасига 200 мингтагача тухум қўяди.

Аскарида тухуми одатда баҳор, ёз ёки кузда, тупроқда етарли иссиқлик ва намлик ҳосил бўлганда ривожланади.

Кишиларнинг бу касалликка чалиниши турли йўллар билан бўлади. Аскарида тухумининг ерда ривожланишига ифлос жойлар, ҳожатхона, кир ўралари, маҳаллий ўғитлар йиғиладиган жойлар сабабчи бўлади. Кишилар ҳовлида, томорқада ишлаганларидан сўнг, улар қўлларини яхшилаб ювмасалар касаллик юқади. Айниқса, тупроқни кўп ўйнайдиган болалар бу касалликка тез чалинади.

Тупроқдаги аскарида тухуми чанг орқали турли озиқ-овқат маҳсулотларига ўтиши мумкин. Натижада улар оғиз орқали одамга ўтади. Озиқ-овқат маҳсулотларининг аскарида тухуми билан зарарланишига пашша ҳам сабабчи бўлади.

Дардга чалинган кишиларда касалликнинг ҳеч қандай белгилари бўлмаслиги мумкин. Бироқ, кўпинча беморларда, айниқса болаларда ичаклар ва нерв системасининг иши турлича ўзгарганлиги кузатилади. Баъзан бу ҳолат оғир турга ўтиб кетиши мумкин. Беморларда кўнгил айнаш, қусиш, сўлак оқиш, айниқса эрталаб кўпинча қоринда оғриқ бўлади. Оғриқ кучли бўлади. Бу пайтда болалар сержаҳл, инжиқ, йиғлоқи бўладилар. Уларда ҳатто тиришиш белгилари бўлиши мумкин. Айрим ҳолларда аскаридалар ичаклар йўлини бекитиб қўяди. Агар врач шошилинч ёрдам бермаса, бемор ҳаёти хавф остида қолади.

Острицалар — майда думалоқ қуртлардир. Булар ингичка ичакнинг пастки қисмида ва йўғон ичакнинг юқори қисмида яшайди. Бу болаларда, айниқса, кўп бўлади.

Бемор организмидаги острица тухуми ўрин-кўрпаларга, полга, турли чиқиндиларга тушиб, касалликнинг тез тарқалишига олиб келади. Касалликка чалинган болалар серхархаша, инжиқ бўлиб, кечаси ёмон ухлайдилар.

Касаллик тарқалмаслиги учун бемор ва унинг оила аъзолари шахсий гигиена қоидаларига амал қилишлари керак.

Гельминтоз касаллиги бор кишилар атрофдагилар учун юқумли ҳисобланади. Шунинг учун бундай беморлар тез даволаниши, врачга боришлари ва лаборатория усули билан анализлар ўтказишлари, врач маслаҳати билан дори-дармонларни қабул қилишлари керак. Бу муҳим ишга ота-оналар, педагог ва тарбиячилар ёрдам беришлари керак. Ана шундагина бу касалликларга бутунлай чек қўйилган бўлади.

С. ОҒАЖОНОВА,
республика санитария маорифи уйининг методисти.

Газетхон илтимоси
ЮЗ ТЕРИСИНИ ПАРВАРИШЛАШ

«Тошкент оқшоми»га хат йўллаган газетхонлардан Н. Солиева, К. Қамбарова, Б. Ризаева, А. Акромова ва бошқалар юз терисини парваришлаш, хусусан нормал терини парвариш қилиш, ёғли терини парваришлаш ҳақида маслаҳат беришимизни илтимос қилишган. Бугун биз ана шу газетхонларнинг илтимосига биноан қуйидаги материални тайёрладик.

Нормал терини парваришлаш ҳам киши саломатлигида муҳим ўрин тутади. Бунинг учун эрталаб юзни совуқ сувга ювиш тавсия этилади. Совуқ сув терининг турли ташқи таъсирларга чидамлилигини оширади.

Нормал терини тозалаш мақсадида юзни ҳафтасига 1—2 марта совунлаб ювиш мумкин. Бунинг учун «Детское», «Косметическое», «Ланолиновое» атир совунлари ишлатилиши мумкин. «Қаттиқ» сувни ичимлик сода ёки танакор қўшиб юмшатиш керак. Юзни қайнаган сувга ювиш янада яхши. Сувни «юмшатиш»нинг иложи бўлмаса юзни ювиб бўлгач унга намлигидаёқ юпқа қилиб юмшатувчи крем суриш, кейин майин сочиқ босиб намини қуритиш тавсия этилади. Сўнгра салгина упа қўйилади. Крем билан упа биргаликда ҳимоя қатлами ҳосил этиб терини ташқи таъсирлардан сақлайди.

Уйқуга ётиш олдидан ҳам юз терисини парвариш қилиш керак, гигиеник жиҳатдан бунинг катта аҳамияти бор. Кечқурун уйқуга ётишдан олдин юзни ювмасдан посьонлар ёки суюқ кремлар билан ҳамда махсус эритмалар билан артиш лозим.

Юзни ювиш ўрнига бодринг дамламаси ёки лимон сувига пахта ҳўллаб артиш ҳам мумкин. Бодринг дамламаси шундай тайёрланади: барра бодринг қирғичда қирилиб устига баравар миқдорда спирт ёки одеколон қуйилиб икки ҳафта сақланади. Сўнгра эзиб сузгичдан ўтказилади. Дамлама ишлатиш олдидан баравар миқдорда сув қўшиб суюлтирилади, сўнгра юз грамм дамламага 5 грамм глицерин қўшилади. Лимон сувини тайёрлаш ҳам осон: яримта лимоннинг суви сиқиб олиниб сузиладида, бир чой қошиқ глицерин ва 50 грамм сув қўшилади.

Энди ёғли терини парвариш қилишга ўтамиз. Терининг ёғ босиши ёғ безларининг зўр бериб ишлаши натижасидир. Терининг ёғли бўлишига асаб системаси, ички секреция безлари функциясининг бузилиши, меъда-ичакларнинг сурункали касаллиги, модда алмашинувининг бузилиши ҳам сабабчидир.

Ёғли терини пухта тозалаш, лекин юзни иссиқ сувга камроқ ювиш лозим, чунки иссиқ сув ёғ безларининг фаолиятини кучайтиради. Юз териси ёғли бўлган кишилар юзини иссиқ сувга кўпи билан ҳафтасига бир марта (ҳаммомга тушганида) ювиши, иссиқ сув кетидан 2—3 марта совуқ сувга чайиши лозим. Бошқа кунлари юзни эрталаб совуқ сувга ювиш тавсия этилади. Совуқ сув тери тўқималарининг яшаш қобилиятини оширади, терини чиниқтиради, ёғ чиқадиган тешикларни торайтириб, ёғ чиқишини камайтиради. Кечқурун ёғли терини «Старт», «Арктика», «Ромашка», «Кемери» посьонлари билан пахтада артиб тозалаш тавсия этилади.

Юз териси ёғли бўлиши билан бирга пўст ҳам ташласа, совуқ сувга ювишдан олдин бундай терини ўсимлик мойи, қатиқ ёки суюқ крем («Бархатний», «Утро», «Рассвет») билан артиш керак. Терининг ёғи ва кири яхшироқ кетиши учун «Детское», «Косметическое» совунларидан, энг яхшиси, соқол олиш учун мўлжалланган кремдан фойдаланиш мумкин. Юзнинг терисини яхши тозалайдиган совунни ўзингиз ҳам тайёрлай оласиз. Бунинг учун «Детское» ёки «Косметическое» совунини қирғичда қириб устига 1 стакан қайноқ сув қуйиб ва узлуксиз кавлаб туриб масса ҳосил бўлгунча паст алангада қиздиринг. Алангадан олиб бир оз совутилгач яна қориштириб турган ҳолда 1 чой қошиқ камфорали спирт, 1 ош қошиқ водород пероксиди ва 1 чой қошиқ борат кислота қўшинг. Совуганидан кейин совунни ишлатаверишингиз мумкин. Шу тариқа тайёрланган совун терини яхши тозалайди. Юзни ҳафтасига кўпи билан 1—2 марта шу совун билан ювиш (уни 3 процентли водород пероксидига ҳўлланган пахта билан юзга суриш) керак.

Юз терисини жуда майда қилиб туйилган ош тузи билан тозаласа ҳам бўлади. Бунинг учун ҳўл пахта ёки губкани совунлаш ва устига туз сепиш, кейин юз терисининг ёғли жойларини шу пахта билан (ортиқча босмай, доиравий ҳаракат қилдириб тери чизиқлари йўналишида совунлаш) керак, совунли шўр кўпикни ўзи қуригунча юзда қолдириш, сўнгра совуқ сув билан ювиб ташлаш лозим.

Совунлаб ювган юз териси қуришадиган кишилар юзига намлигидаёқ юпқа қилиб крем («Идеал», «Лимонний», «Улибка», «Москва» креми, тери жуда таъсирчан бўлса «Лотос» креми) суришлари зарур. Терининг қуруқ жойларига эса қуруқ тери учун чиқарилган кремдан суриш лозим.

Юз териси ёғли бўлган кишиларга кўпроқ ҳўл мева, сабзавот, сут-қатиқ ичиш, ўткир зираворли таомлардан воз кечиш, овқатга қўй ва мол ёғи ўрнига кўпроқ ўсимлик ёғи ишлатиш, ширинликлар (ҳусусан шоколад, асал ва ширин нонлар)ни камроқ истеъмол этиш, дорихонада сотиладиган поливитаминлардан еб туриш, физкультура ва спорт билан шуғулланиш тавсия этилади.

• Нашриёт туҳфаси

ҲИКМАТЛАР ХАЗИНАСИ

Қадим замондан қолган ҳақиқат бор. Дононинг сўзи-ю ботирнинг иши абадий яшайди, дейдилар. Дунёда шундай ҳақиқатлар борки, асрлар ўтиши билан ўз моҳиятини йўқотмайди. Янгидан-янги авлодларни эзгулик йўлида тарбиялашга хизмат қилади. Шарқ қадимдан ўзининг зукко ҳикматлари билан машҳур. Бу ҳақда жаҳоннинг жуда кўп олимлари, шоирлари ҳаяжонланиб гапиришган. Шунинг учун ҳам боболар бисотини тўплаш, уларни замондошларимизга, хусусан ёшларга тақдим этиш кўп наф келтиради. Шу жиҳатдан қараганда яқинда Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти томонидан чоп этилган «Оз-оз ўрганиб доно бўлур» номли китоб мухлисларни мамнун этиши шубҳасиз.

Китоб беш бўлимдан иборат бўлиб «Ҳикматлар», «Донолар ўгити», «Ибратли ҳикоятлар», «Боболаримиз насиҳатларидан», «Қадимий латифалар» деган алоҳида қисмларга ажратилган.

Муҳими шундаки, китобга киритилган ҳикмат ва ҳикоятлар, ривоят ва латифалар қайси хил кўринишда бўлмасин, ягона мақсадга — дунёда тўғри ва ҳалол яшаш, одамларга наф келтириш, ҳалол меҳнат қилиш, ҳуллас чинакам маънода инсон бўлишга қаратилган. Яна шуниси диққатга сазоворки, ҳикматлар шунчаки насиҳат оҳангда айтилмайди. Кўпчилиги ўзига хос чиройли услубда образли баён қилинади. Баъзи мисолларни кўрайлик. «Бирор жоҳил сўзлаб, олимни сукут эттирса, таажжуб қилманг. Чунки тош гавҳарни синдира олади». «Ҳақиқат тиканли гулга ўхшайди. Ҳидлашни билмаганларнинг бурнига санчилади». «Пифагорнинг узугига шундай сўзлар ёзиб қўйилган экан: «Қисқа муддатли муваффақиятсизлик қисқа муддатли муваффақиятдан кўра яхшироқдир». «Ўтган ишлар учун пушаймон қилиб ўтиришдан, келажак учун яхши йўл-йўриқлар излаш маъқул». Бунга ўхшаш ҳақиқатлар турли пайтларда турли кишилар томонидан айтилган. Лекин бу ҳикматлар бугунги кун учун ҳам, келажак учун хам эскирмайди.

Мана, бир неча йиллдирки «Тошкент оқшоми» газетасининг «Шанба оқшоми» саҳифаларида «Оз-оз ўрганиб доно бўлур» рубрикаси остида боболаримиз бисотидан олинган ҳикматли гаплар, ҳикоятлар ёритилиб келади. Бу ҳикматларни таниқли шарқшунос олим Шорасул Зуннун эски қўлёзмалардан тўплади, форс ва араб тилларидан ҳикматларни таржима қилиб, газета саҳифасида ёритиб келди. Ниҳоят, шу эзгу меҳнат самараси сифатида, таржимон ва нашрга тайёрловчи Шорасул Зуннун ва тўпловчи Насриддин Муҳаммадиев ҳамкорлигида «Оз-оз ўрганиб доно бўлур» китоби дунёга келди.

Буюк шоир Алишер Навоийнинг «Оз-оз ўрганиб доно бўлур, қатра-қатра йиғилиб дарё бўлур», деган байти китобга асос қилиб олингани бежиз эмас. Тўпламдаги ҳар бир ҳикматли сўз, ҳар бир ибора, насиҳат ва ҳикоятлар донолик, яхшиликни улуғлаш, олижаноблик ғоялари билан суғорилган. «Умрнинг ҳамма соатларини фойдали ва соғлиққа мувофиқ машғулот билан тўлдиринг, қайғу-алам бош суқадиган жой топмасин» дейилади ҳикматлардан бирида.

Умр лаззати фақат яхши ҳаёт кечириш, фаровон турмушгина эмас, одамларга яхшилик қилиш, инсон деган улуғ зотни қадрлаш, олий ҳиммат бўлиш ҳамдир. Одамлар ўртасидаги муомалада ширинсуҳан, очиқ кўнгил, ҳимматли, саховатли бўлиш жуда катта аҳамиятга эга. Қўни-қўшни, дўст-биродарлар аҳиллиги ҳаёт зийнати. Луқмон Ҳаким айтади:

— Оғир тош кўтардим, темир кўтардим, аммо ёмон қўшнидан оғирроқ нарса кўрмадим.

Китобнинг «Ҳикматлар» қисмида доноларнинг турли мавзудаги ўгитлари келтирилади, одамларнинг ҳислат-фазилатлари, хайрли ишлари, душман ва риёкорларнинг мунофиқона ишлари, очкўз ва бахилларнинг кирдикорлари очиб берилади.

«Одамлар табиатан тўрт хил бўладилар: лаин одам ўзи ҳам емайди, бошқаларга ҳам едирмайди. Бахил ўзи ейди, бошқаларга ҳеч нарса бермайди. Сахий ўзи ҳам ейди, бошқа кишиларга ҳам едиради. Карим ўзи емай, бошқаларга едиради».

Инсоннинг энг олижаноби одамларга ҳиммат қилиши, ҳатто ёмонликка яхшилик билан жавоб бериши керак. Зотан гўзал хулқ одатлар қаҳр-ғазаб келганда билинади.

Китобда буюк алломалардан Арасту, Афлотун, Суқрот, Абузид, Анушервон, Жолинус ҳаким ва бошқа кўплаб донишмандларнинг ҳикматли сўзлари ёрқин ифодаланган.

Инсоний фазилатлар ва иллатлар ҳақидаги «Донолар ўгити» бўлими ҳам чуқур маъноли, тадбирли воқеалардан тузилганлиги билан ажралиб туради. «Пасткаш ва қурумсоқ кишилардан дўстлик, ошнолик орзу қилиш, тошюрак ҳамда қаттиқ кўнгилли одамлардан марҳамат ва шафқат кутиш — қуриб қолган дарахтдан мева кутишга ўхшайди. Қоронғу кечадан қуёш нурини талаб қилиш — девоналикни англатади:

«Кутма дардингга
даво пасткаш,
қурумсоқ кимсадан,
Ким чиён нишин
билан олгай
оёқлардан тикан?»

дейилади ибратли ўгитлардан бирида.

Мана шу каби насиҳатлар, ҳикматлар, байтлар китобнинг энг характерли хусусиятларини белгилайди.

Китобнинг «Ибратли ҳикоялар» бўлимида вафодор дўстлар, қаноатли кишилар, яхши ўғил-қизлар, тўғрилик ва садоқат, қадр-қиммат ва инсонийлик, сахийлик ва жасурлик каби ғоялар сингдирилган қатор ҳикоялар берилганки, улар ўз ибрати, чуқур мазмуни билан китобхон қалбида эзгу ҳислар уйғотади.

Саломлашиш одоби қандай бўлиши керак? Киши ўзини кўчакўйда қандай тутиши лозим? Меҳмонга борганда қандай одоб сақлаш керак? Китобнинг «Боболаримиз насиҳатларидан» бўлимида ана шу саволларга жавоб топиш мумкин. Бу қисмда меҳмон иззати, суҳбат одоби, емоқ ва ичмоқ одоби ҳақида, эр ва хотин ўртасидаги муносабат, ота-оча ва фарзанд бурчи ҳақида қимматли маслаҳатлар, ҳикматлар баён қилинган.

Китоб якунида қадимий латифалардан бир қанча намуналар берилган. Бу латифалар шунчаки кулдириш учун айтилган эмас. Уларнинг заминида ахлоқ-одобга, инсонийликка доир ибратли фикрлар жам бўлган. Уларни ўқиган китобхон ҳаёт ҳақида, одамлар орасидаги муносабатлар, бахтга эришиш, ҳалол меҳнатнинг инсонга келтирадиган саодати ҳақида беихтиёр чуқур ўйга толади.

Умуман «Оз-оз ўрганиб доно бўлур» тўплами турли касб ва ёшдаги китобхонлар учун маънавий озиқ бера олади. Китоб мухлисларда яхши таассурот қолдириши аниқ.

Т. РАСУЛЕВ,
Ў. ҲАМИДОВ.

Шаҳримиз мактабларида янги ўқув йилининг бошланганига бир неча кун бўлди. Барча мактабларда таълим ва тарбия ишлари қизғин олиб борилмоқда.

СУРАТДА: Карл Маркс номли 42-ўрта мактабнинг 9-«Б» синфида. Меҳнат Қизил Байроқ орденининг кавалери Клавдия Андреевна Калинина навбатдаги дарс темаси билан ўқувчиларни таништирмоқда.

Р. Шагаев фотоси. (ЎзТАГ).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

БУДАПЕШТ. Улуғ Октябрь 60 йиллигига интернационал меҳнат ташаббусини бошлаган Чепель металлургия ва машинасозлик комбинатининг ходимлари СССР учун бир йилга мўлжалланган маҳсулотнинг 80 процентдан кўпроғини Совет Иттифоқига жўнатдилар. Станоклар ва автомат линиялар, химия ва қурилиш саноати учун ускуналар совет халқ хўжалигига кўп йиллар хизмат қилади. Бутун коллектив совет заказларини бажаришга юксак масъулият ҳисси билан ёндошади. Уларнинг пишиқ ишлаши учун гарантия берди.

МЎЛ ҲОСИЛ ОЛИНДИ

БРАТИСЛАВА. Словакияда донни йиғиб-териб олиш ишлари тамом бўлди. Об-ҳаво шароити ноқулай келганлигига қарамай давлатга дон топшириш плани ошириб бажарилди. Республика омборларига 2.857.000 тонна ғалла тўкилди. Словакия матбуоти ғаллакорлар бу йил «Мироновская», «Юбилейная», «Ильичевка» сингари серҳосил совет буғдой навларидан кенг фойдаланганликлари туфайли тарихда биринчи марта шундай кўп ҳосил олганликларини уқтириб ўтмоқда.

КОЛЛЕКТОР ЙИҒИЛЯПТИ

ВАРШАВА. Польшада коммунал мақсадлар учун қуёш энергиясидан фойдаланадиган биринчи қурилма яратилмоқда. Варшава яқинидаги кемпинглардан бирида монтажчилар қуёш иссиғи сувни қайнатадиган коллектор йиғишмоқда. Қурилма туристларни апрель ойидан то сентябрь ойигача иссиқ сув билан таъминлайди.

ЭКСПАНСИЯЧИЛИК ПРОГРАММАСИ

ҚОҲИРА. Исроилнинг ўнг экстремистик раҳбарлиги Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқ тўғрисидаги қарор ва резолюцияларини сурбетларча поймол этмоқда. Исроилдан олинган маълумотларга қараганда, қишлоқ хўжалик министри Шарон Исроил аҳолисини 20 йил мобайнида 6—8 миллион нафар кўпайтириш ҳақидаги янги планни бош министр Бегинга тақдим этган. Министрнинг гапларидан маълум бўлишича, жаҳоннинг турли мамлакатларидаги яҳудий миллатига мансуб бўлган кишиларни Исроилга келтириш йўли билан шу мақсадга эришилиши керак. Босиб олинган араб ерларини ўзлаштиришга қаратилган экспансиячилик программаси азалдан араблар яшаб келган территорияларда — шимолда Сурияга қарашли Жўлан тепаликларидан Синай ярим оролининг (Миср) жанубигача чўзилиб кетган территорияларда 2 миллион яҳудий истиқомат қиладиган ҳарбийлаштирилган форпостларни вужудга келтириш кўзда тутилган. Бу форпостлар асосан араб аҳолиси жуда зич бўлган уч районда жойлаштирилади.

Маълумки, Исроил кейинги ўн йил ичида босиб олинган ерларда 80 манзилни вужудга келтирган эди. Бу манзилларнинг қарийб 30 таси Иордан дарёсининг ғарбий соҳилида жойлашган.

Министр Тель-Авивнинг ўз экспансиясини давом эттираётганлиги хусусида жаҳон жамоатчилиги қаҳр-ғазаб билан билдираётган норозиликка тўхталиб, беҳаёлик билан қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: «таврот ерлари»га кўчириб жойлаштириш тўғрисида гап бораётганлиги учун Исроил жаҳон жамоатчилиги фикрига эътибор бериш керак эмас, деб ҳисоблайди.

• Шифобахш неъматлар

«ОЛТИН ОЛМА»НИНГ ХОСИЯТИ

Заминимизнинг кавсар обидан, сахий қуёшимизнинг нуридан баҳраманд бўлиб вояга етган помидор ўзгача бир татимликка эга бўлиб, шифобахшлиги билан ҳам ажралиб туради. Ўзбекистонда етиштирилган помидор таркибида салмоқли миқдорда бир қанча витаминлар, танага манзур бўладиган ноёб микроэлементлар бор. Илмий далилларимизнинг кафолати билан айтганда, ошиёнимизга мансуб бўлган помидор навлари 24 га яқин кимёвий ҳаётбахш элементларни сақлай олар экан.

Шифобахшликда сахий помидорнинг хосиятларини санаб тугатиб бўлмайди. Мева ўзида иод сақлагани туфайли уни атеросклероз хасталигида, семизликка мойил бўлганда, юрак касалликларида, бедармонликда, камқонликда шифокорлар томонидан тавсия этилади.

Баъзи фикрларнинг талқини бўйича, помидорда шовул кислотаси мавжуд, деган нотўғри тушунчалар бор. Ваҳоланки, чуқур текширувлар натижасида бу салбий таъсир кучига эга бўлувчи жавҳарнинг йўқлиги исботланди. Шу туфайли ҳам помидорни жигар, буйрак ва модда алмашуви номутоносиблигида бемалол тамадди этса бўлади.

Шуниси ажойибки, кишининг кундалик яшаш фаолияти учун 50 миллиграмм С витамини зарур бўладиган бўлса, у ҳолда икки дона помидор истеъмол этилса, талабкорликни босар экан. Бизнинг юртимизда вояга етилувчи помидор 8 процент қуруқ модда бера олади, унинг аксарият қисми сувда эрувчан бўлганлиги туфайли яна бир ўзгача хосиятни касб этади. Мана кўриб турибсизки, помидор татимлиги ва шифолиги билан бир қатор боғча ва резавор ўсимликлардан ажралиб туради.

Ҳозир Ўзбекистонда бир қатор помидорларнинг тезпишар, серҳосил, миёна ва кечки навлари экилиб, тўлиқ ҳосил йиғиштирилмоқда. Улар ўзининг кўриниши, залворлиги ва мазаси билан бир-биридан фарқ қилади. Кенг кўламда экилаётган «Талалихин», «Майкоп», «Маёқ», «Тўнғич» (первенец) каби навларимиз тезпишар ҳисобланиб, сершарбатлилиги билан маълум. «Сталинград», «Буденновка», «Марғлоб — 101», «Мўъжиза — 670» (чудо ринка), «Совға» навларимиз ўзининг залворли оғирлиги билан, гўштдорлиги ва серширалиги билан танилган бўлиб, ўртапишар ҳисобланади. Бу нав помидорларимиздан сифатли консерва ва томатлар тайёрласа бўлади. «Юсупов» навли помидор миёна— кеч пишувчи, серҳосил навдир. Бошқа навлар қатори ундан ниҳоятда хушхўр шўраки таомлар, консерва ва шарбатлар олиш мумкин. У хийла вақтгача сақланиши билан ҳам ажралиб туради.

Аксарият кишилар помидорнинг ишлатилиш тарихи билан жуда қизиқадилар. Помидорнинг узоқ ўтмишли тарихи бор. Бу серҳосият ўсимликнинг асл ватани Мексика, Перу ва Чили ҳисобланади. Ҳозирда унинг шифобахш марҳаматидан баҳраманд бўлмаган бирорта қитъа қолмаган бўлса керак. Ҳинд халқи тилида «томатль» деб номланган бу ўсимлик дастлаб Америка қитъасидан Испанияга келтирилиб, хушманзара ўсимлик сифатидан тувакларда ўстирилади. Ўша даврларда помидор мевалари заҳарли ҳисобланиб, тамадди этилмасди.

Тарихда биринчи бор Европада помидорни нафс қопқонига туширган итальянлар ҳисобланади. Улар XVI асрлардаёқ уни «помидоро», яъни «олтин олма» деб атаб, уни қалампир, саримсоқ ва ёғ билан қўшиб аломат таомлар қилиб еганлар.

Помидор Ўрта Осиёда ўтган асрнинг етмишинчи йилларидан бошлаб экиб келинмоқда. Хийла вақт оралигида бизнинг ўлкамиз бу шифобахш неъматга арзигувли маскан ярата олди. Тадбиркор халқимиз ҳозирда помидордан турли-туман антиқа, дидни уйғотадиган файзли дастурхонлар ясатадилар.

Кези келганда айтиб ўтган маъқул, помидорни кўп истеъмол этиш баъзи бир нохўш асоратли хасталикларга етаклаши ҳам мумкин. Жумладан, болаларда учрайдиган ширинча, учма касалликларида помидорни тиқиштиравериш керак эмас.

М. НАБИЕВ.

Шаҳримиз тобора обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Бу ерда кенг кўламда турар жой бинолари, маданий-маиший объектлар бунёд этилиб фойдаланишга топширилмоқда.

СУРАТДА: Абай проспектининг бугунги кўриниши.

М. Нуриддинов фотоси.

• Ҳар тўғрида

ЭНГ КАТТА ВА ЭНГ КИЧИК

Шу йилнинг беш ойи мобайнида Праганинг Капрова кўчасида жойлашган топилмалар бюросига 2500 дан ортиқ йўқотилган ва эсдан чиқариб қолдирилган буюмлар келтирилди. Ҳар йили бу ерга меҳмонхона, кинотеатр ва автобусларда қолдирилган буюмлардан 5 мингга яқини келтирилади. Ўтган йили топилмалар бюроси энг катта ҳажмдаги янги душ —кабинаси, энг оғир— холодильник қурилмаси, энг кичик—декоратив тугмача адресига юборилди.

Топилмалар бюросига келтирилган буюмларнинг 70 проценти ўз эгаларига қайтариб берилади. Қолган 30 проценти эса ҳеч ким сўраб келмаганлиги сабабли ким ошди савдосига чиқариб сотилади.

НОЁБ ЧИННИ БУЮМЛАР

Яқинда Лондондаги ким ошди савдосида сотилган 49 чинни буюмлари минь асрида яшаган хитой усталари томонидан яратилган эди. Бу ноёб буюмлар сув остида 350 йилдан ортиқ турган.

1613 йили. Голландия, Португалия ва Испания орасида денгизда ҳукмронлик учун қизғин жанг борарди. Тажрибали голланд денгизчилари барча тўқнашувларда португалияликлар устидан ғолиб чиқишарди. Бироқ, бу сафар бундай булмади. Тўрт голланд кемасига тўсатдан Португалиянинг икки кемаси ҳужум бошлади. Бу қизғин жанг натижасида Голландиянинг «Витте Лоув» кемаси сув остига чўктириб юборилди. 1976 йили Бельгия ғаввоси ва археологи Роберт Стенуит кема қолдиқларини топишга муяссар булди. Кемада сақланиб қолган эски замбарак билан бирга ноёб хитой чинни буюмлари топилди.

ЕР ОСТИДАГИ УЙ

Экскаватор Англия шаҳарларидан бўлмиш Йорк марказий кўчаларидан бирида қазиш ишларини олиб борарди. Яқингинада бу ерда эски кондитер фабрикаси қад кўтариб турган эди. Қазилаётган жойда бирдан қадимий уйнинг девори кўзга ташланди. Шундай қилиб бундан минг йил илгари викинглар томонидан қурилган учта уй топилди. Улар тупроқ остида яхши сақланиб қолганлиги учун олимларга жуда бой қидирув материалларини берди.

Қурилмалардан бирида археологлар ҳар хил асбоблар қолдиқларини топишди. Натижада улар бу уйлардан бири устахона бўлганлигини аниқлашди. Икки уй эса турар жой биноси бўлган экан.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

• Ўсимликлар оламида

ИЛОН ДАРАХТ

Бу ўсимликка биринчи марта дуч келган киши ҳайратда қолади. Гўё шундоққина кўз олдингизда бўғма илон думини ерга тираб, дарахт поясидан юқорига ўрмалаб чиқаётгандек. Бу йўғон «илон-чирмовуқ» ўсимлигидир. Чирмовуқнинг энг йўғонлари Сочи дендрарийси (дарахтзор боғи) ва Ботумидаги ботаника боғида кўпроқ ўсади.

Чирмовуқнинг кўриниши ҳақиқий тропик ўсимликни эслатади. Унинг ватани Жануби-шарқий Осиё субтропиклари д и р. Бошқа дарахтлар сингари қиш арафасида баргини тўкади. Бу ўсимлик пояси кўринишдангина илонга ўхшаб қолмай, балки у дарахт поясини илондек бўғиб туради ҳам.

Бундан чиқди, чирмовуқ «ваҳший» ўсимлик экан, деб ўйлашингиз мумкин. Бироқ, унинг баҳор фаслида кийган либосини кўрсангиз, бу фикрингиздан беихтиёр қайтасиз. Айни вақтда унинг барглари бўлмайди, лекин кўз олдингизда оч бинафша ранг денгиз мавжланиб тургандек, ўсимликнинг ҳаммаси фақат гулдан иборатдек бўлиб кўринади. Нўхат гулига ўхшаш гулларидан хушбўй ҳид таралиб туради. Чунки чирмовуқ дуккакликлар оиласига мансуб ўсимликдир. Кузда гуллари ўрнида ловияга ўхшаш, лекин йирик мева пишади. Мевасининг сирти бахмалсимон тусда, ичида тангага ўхшаш ясси, думалоқ уруғи бор.

А. РАСУЛОВ,
биолог.

ЎН БЕШ ЁШЛИ СТУДЕНТ

Харьковлик икки бола — Игорь Рева ва Яков Зингерлар А. М. Горький номидаги Харьков давлат университетига қабул қилиндилар. Улар радио-физика ва механика-математика факультетида ўқийдилар.

— Абитуриентлар чуқур билимга эга эканликларини, бўлажак касбларига ғоят қизиқаётганликларини намойиш қилдилар,— деб айтди институт ректори профессор И. Тарапов. — Бу тасодифий эмас. Икковлари ҳам умумий таълим мактабининг ўнинчи синфи билан айни бир вақтда Киев университетининг физика-математика мактабини сиртдан битирганлар.

Болаларнинг ҳаёти барча тенгдошларининг ҳаётига ўхшайди. Ўқишдан ташқари, улар жамоат ишлари, спорт билан ҳам шуғулланганлар. Икковлари ҳам илмий фантастикага қизиқадилар. Замонавий музикани севадилар.

Эртанги «старт» болаларга икки йилни «тежашга» имкон яратди. Игорь мактабга олти ёшидан борди. Биринчи синфдан сўнг комиссиянинг қарорига биноан учинчи синфга ўтказилди. Яковни етти яшарлигида бирату́ла иккинчи синфга қабул қилишди, кейин эса тўртинчи синфга ўтказишди.

Игорь Рева ва Яков Зингер олий ўқув юртини тамомлаганликлари тўғрисидаги дипломни йигирма ёшда оладилар.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ЯГОНА ПЕШҚАДАМ

Олдин хабар қилганимиздек ўтган турда пахтакорчилар икки муҳим очкони қўлга киритиб, турнир жадвалининг биринчи поғонасидан мустаҳкам ўрин олишди. Қолган учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади. «Нистру» —СКА (Р—Д)—1:1. «Спартак» (И—Ф)—«Таврия»—2:0. «Металлург» — «Терек» — 1:0. «Кривбасс»— «Спартак» (О) — 1:1. «Торпедо» — «Динамо» (Л) — 1:1. «Колхозчи» — «Динамо» (Мн) — 0:0. «Рубин» — «Уралмаш»— 2:2. «Помир» — «Спартак» (М) — 1:1. «Звезда» — «Кузбасс» — 0:1.

Бу турдан сўнг командалар турнир жадвалидан қуйидагича ўрин олишди:

	Ю	Д	М	Т	О
«Пахтакор»	14	9	3	38—17	37
«Динамо» (Мн)	14	7	5	34—16	35
«Кузбасс»	16	2	8	41—27	34
«Спартак» (М)	13	7	6	54—35	33
«Таврия»	13	6	7	37—21	32
«Терек»	12	6	9	45—32	30
«Нистру»	8	13	4	29—25	29
«Шинник»	9	11	6	34—26	29
«Помир»	12	4	10	37—27	28
«Уралмаш»	10	7	9	38—41	27
«Динамо» (Л)	7	11	8	34—38	25
СКА (Р—Д)	7	9	11	25—32	23
«Торпедо»	8	7	11	25—35	23
«Спартак» (И—Ф)	6	10	9	24—31	22
«Спартак» (О)	7	8	11	27—34	22
«Металлург»	6	9	10	16—27	21
«Кривбасс»	7	5	13	29—37	19
«Колхозчи»	7	5	14	25—47	19
«Рубин»	5	8	13	28—48	18
«Звезда»	2	8	16	18—42	12

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

«УЗПРОМВЕНТИЛЯЦИЯ» ТРЕСТИНИНГ

ЎҚУВ ПУНКТИ

деталларни тайёрловчи слесарь-вентиляциончилар ва системаларни монтаж қилувчи слесарь-вентиляциончи монтажчиларни тайёрлайдиган

3 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсларга 8— 10-синф ҳажмида маълумотли, 18 дан 40 ёшгача бўлганлар қабул қилинади.

Ҳар ойда 76 сўмдан стипендия берилади.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАНГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: 700047, Тошкент шаҳри, Ленинградская кўчаси, 19-уй, 3-қават, кадрлар бўлими.

МАГАЗИНЛАРГА ТОПШИРИНГ

Бўш шиша идишлардан деярли ҳар куни фойдаланамиз. Шунинг учун ҳам магазинлардан ҳар сафар простакваша, сметана, минерал сувлар, лимонад ва бошқа ичимликларни сотиб оламиз.

Натижада шиша бутилкалар, банкалар ошхонада, балконда, омборхонада, ҳужраларда кўпайиб қолади. Хонадонингиздаги ёрдамчи хоналарни бундай идишлар билан тўлдириб юборманг.

ЧИЛОНЗОР РАЙОН ОЗИҚ-ОВҚАТ САВДОСИ БЎЛИМИНИНГ

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИ ВА МАГАЗИНЛАРИ АҲОЛИДАН ҲАР ХИЛ ҲАЖМДАГИ ШИША ИДИШЛАРНИ ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА

СОТИБ ОЛАДИ

МАГАЗИНЛАРНИНГ АДРЕСИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАМИЗ:

1— 22-квартал, жамоат савдо маркази, дам олиш кунисиз ишлайди;

13 — 6-квартал, Волгоградская кўчаси, 39[54-уй, дам олиш кунисиз ишлайди;

15— «Ширин» — 23-квартал, Ғ. Ғулом кўчаси, дам олиш куни — душанба, сешанба;

20 — 9-«Г» квартал, 20-уй, дам олиш кунисиз ишлайди;

21— 19-квартал, 28-уй, дам олиш куни— душанба;

22— 6-квартал, 21-уй, жамоат савдо маркази, дам олиш куни душанба;

29— 26-квартал, жамоат савдо маркази, дам олиш куни — якшанба;

35— 13-квартал, Фарҳод кўчаси, 96«а»-уй, дам олиш кунисиз ишлайди;

37— 20«Д» квартали, 24-уй, дам олиш куни— чоршанба;

44—Муқимий кўчаси, «И» квартали, 21-уй, дам олиш кунисиз ишлайди;

14-магазиндан шиша идишлари базаси — Турсунқулов кўчаси, дам олиш куни— чоршанба.

ЧИЛОНЗОР РАЙПИШЧЕТОРГИ.

«УЗТОРГРЕКЛАМА»

ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИГА

аккумуляторчилар, ёритиш ва кабель тармоғи дистанциясининг электромонтёрлари, 5—6 разрядли электр-газ пайвандчилар, мармар қопловчилар, бўёқчилар, дренажчилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар, темирчилар, вагонларни ювиб тозаловчилар, ишлаб чиқариш ва хизмат биноларини тозалаш учун ишчилар, фрезерчи-токарлар, рандаловчилар, 4—6-разрядли пармаловчилар, 4—6-разрядли слесарь-сантехниклар, резина-техника буюмларини ремонт қилувчилар (вулканизаторчи), слесарь-электриклар, зумпф агрегати слесарлари ёнғиндан сақлаш ходимлари

КЕРАК

Ишга қабул қилинганлар темирйўлчилар учун белгиланган барча имтиёзлардан, жумладан, СССР темир йўл тармоқлари бўйлаб йилига бир марта бепул юриш ҳуқуқидан, шунингдек, метрополитенда бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Айрим категория ходимларига тунги вақтларда ишлагани учун тариф ставкасининг 35 проценти миқдорида устама ҳақ тўланади ва зарарли меҳнат шароитида ишлагани учун қўшимча ҳақ тўланади.

Ҳар ойда ойлик маош (тариф ставкаси)нинг 30 проценти миқдорида мукофот тўлаш системаси кўзда тутилган.

Ёлғизлар ётоқхона билан таъминланадилар, оилалиларга эса белгиланган тартибда уй-жой берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд 5-хона, ишга жойлаштириш район пунктлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА— 7|IXда **Сўғд элининг қоплони**, 8|IX да **Бир актли балетлар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 7|IX да **Уйланиш**, 8|IX да **Келинлар қўзғолони.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Москва цирки артистларининг гастроллари «СУВДА ЦИРК» АТТРАКЦИОНИ.

КИНО

7 СЕНТЯБРДА

САНЪАТ САРОЙИ— **Хавфли қувиш** (катта зал, кечқурун).

Уз билганича яшамоқ — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда), Ғ. ҒУЛОМ номли (тоқ соатларда).

8 СЕНТЯБРДА

САНЪАТ САРОЙИ— **Хавфли қувиш** (катта зал, кундуз ва кечқурун).

Уз билганича яшамоқ — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда), Ғ. ҒУЛОМ номли (тоқ соатларда).

ЛЕНИН РАЙОН ОШХОНАЛАР ТРЕСТИ

ошпазлар тайёрлайдиган

МАКТАБ-ОШХОНАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мактаб ошхонада ўқиш муддати бир йил.

ЎҚИШГА 8—10-СИНФ ҲАЖМИДАГИ ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувчиларга ҳар ойда 45 сўмдан 54 сўмгача стипендия берилади.

МАКТАБ-ОШХОНА Н И ТУГАТГАНЛАР ТРЕСТ КОРХОНАЛАРИГА ИШГА ЮБОРИЛАДИЛАР.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Полторацкий кўчаси, 34-уй, кадрлар бўлими.

Тошкент область, Оҳангарон районидаги Ғафур Ғулом номли 38-ўрта мактаб томонидан **Содиқов Бахтиёр Ҳошимович** номига берилган 330018 номерли йўқолган

УРТА МАЪЛУМОТ ТУҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ САВДО БОШҚАРМАСИ

«ШУҲРАТ» МАКТАБ-МАГАЗИНИ

саноат моллари сотувчиларини тайёрлайдиган

6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсларга 8— 10-синф ҳажмида маълумотли 16 дан 23 ёшгача бўлган тошкентлик қизлар қабул қилинади.

Ўқувчиларга ҳар ойда 45 сўмдан 54 сўмгача стипендия берилади.

Курсларни тугатганлар янги магазинларга ишга юбориладилар ва уларга Тошкент совет савдоси техникумига киришларида имтиёзлар берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, «Чилонзор» массиви, 11-квартал, 17-уй (6, 11, 12-троллейбуслар, 29, 32, 33, 34, 50, 54, 70, 71, 75-автобусларнинг «Шуҳрат» мактаб-магазини бекати).

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

7 СЕНТЯБРЬ— ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Орбита—3» программаси

17.35 «Фан оламида». 18.05 «Горнчилар, қаердасиз!». 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Спортлото» тиражи. 19.25 «Д. Шостакович. Прелюдия ва фугалар». Фильм-концерт. 19.45 «СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз». СССР Архитекторлар союзи правлениесининг секретари, РСФСРда хизмат кўрсатган архитектор, «Моспроект-1» бошлиғи А. Г. Рочегов сўзи. 19.55 «Қулоқ сол». Телевизион бадиий фильм. 21.00 Футбол бўйича халқаро ўртоқлик учрашуви. СССР — Польша терма командалари. Волгограддан олиб кўрсатилади. 1-тайм. 21.45 «Вақт» информацион программаси. 22.15 Футбол бўйича халқаро ўртоқлик учрашуви: СССР— Польша. терма командалари. Волгограддан олиб кўрсатилади. 2-тайм. 22.45 Биринчи Москва халқаро китоб кўргазма-ярмаркасининг очилишига бағишланган концерт. Кремль Съездлар саройидан олиб кўрсатилади. 00.45 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 Болалар учун. «Китоб бизнинг дўстимиз». 19.00 «СССР Конституцияси лойиҳаси тўғрисида суҳбатлар». 19.15 Тошкентдаги «Ҳаётнинг физика-химиявий асослари» IV совет — француз симпозиуми олдидан. Кўрсатувни академик О. С. Содиқов олиб боради. 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 «Ижод гулшани». Телевизион журнал. 20.45 «Ахборот» информацион программаси. 21.05 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси халқ чолғу асбоблари оркестрининг концерти. 21.45 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.15 «Пахтазор — Мардлар майдони» (рус.). 22.30 Телевидение экранида биринчи марта. «Тандон ва босқон». Бадиий фильм. 1-серия. 23.55 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ.

19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Болалар учун фильм. «Қувноқ одамчалар клуби». 2-серия. 19.30 Реклама. 19.45 «Эстетика фани нималарни ўргатади». «Эстетикадан ўқув кўрсатуви». 20.25 Тошкент янгиликлари. 20.45 «Чол». Телевизион бадиий фильм. (рус.). 21.55 Ўқитувчилар экрани.

8 СЕНТЯБРЬ ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Орбита—3» программаси

9.00 Янгиликлар. 9.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 9.30 «Дўстлашинг, болалар». Концерт. 10.00 «Фарзандлар бу йўлда давом этадилар». Телевизион ҳужжатли фильм. «Оталар ва болалар» туркумидан. 10.25 Литва ССР Плунге шаҳар «Сувартукас» рақс коллективининг концерти. 10.50 «Бизнинг биография. 1968 йил». 15.20 «Ҳам мактаб, ҳам уй». Телевизион ҳужжатли фильм. 15.50 «Рус тили». 16.20 «Алкоголизмни олдини олиш». 2-кўрсатув. Кўрсатувда медицина фанлари кандидати, доцент Д. В. Панков иштирок этади. 16.50 «Шахмат мактаби». 17.20 Йельск университети (АҚШ) ва М. В. Ломоносов номли МДУ Маданият саройи академик хорларининг концерт-учрашуви. 18.20 «Қуёш теграсида». Ленинграддан олиб кўрсатилади. 19.00 Янгиликлар. 19.15 Болгария халқининг миллий байрами — озодлик кунига бағишланган Болгария халқ республикаси телевидениесининг программаси. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 СССР халқ артисти Е. Образцова куйлайди. 23.15 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Спартак» (Москва). 2-тайм. Тошкентдан олиб кўрсатилади. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Зумрад шаҳар сеҳргари». Болалар учун телевизион бадиий фильм. 2-серия (рус.). 12.30 «До-ре-ми-фа-соль». Болалар учун музикали ўқув кўрсатуви (такрорий). 13.00 «Шеъррият муҳлисларига». 13.20 Телевидение экранида биринчи марта. «Тандон ва босқон». Бадиий фильм. 1-серия. 18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 Болалар учун мультфильм. 18.40 «СССР Конституцияси лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида» (рус.). 18.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Студентлик — олтин даврим». «А. Навоий номли Самарқанд Давлат университети 50 ёшда». 19.30 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» —«Спартак» (Москва). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида— «Ахборот» информацион программаси. (рус.). 21.15 «Ахборот» информацион программаси. 21.35 Чолғу қуйларидан концерт. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Ўзбекистон чорвадори». 22.45 Телевидение экранида биринчи марта. «Тандон ва босқон». Бадиий фильм. 2-серия. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ.

19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Болалар учун фильм. «Қувноқ одамчалар клуби». 3-серия. 19.30 «Тузоқ». Телевизион бадиий фильм (рус.). 20.35 Тошкент янгиликлари. 20.55 «Қадрдон ўлка қўшиқлари». Концерт. 21.25 «Кругозор». Илмий-оммабоп программа (рус.).

Чилонзор район халқ маорифи бўлими, маориф ходимларининг район касаба союз комитети ҳамда 131-мактаб коллективлари шу мактаб директори

Одил Қаюмович ҚАЮМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

7 СЕНТЯБРЬ, 1977 й.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ГСП, ТОШКЕНТ, ЛЕНИН ПРОСПЕКТИ, 41-УЙ

Р—14513. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26.

ИНДЕКС 64579. Нашр Г—3140.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача. Эълонлар бўлими — 33-81-42.